

Моє рідне село ! Ти прекрасне в усі пори року: і коли Велика Ведмедиця черпає ковшем млявість утомленого поля, і коли місяць-молодик жне своїм блискучим серпом небесну синяву, і коли золоте сонце невтомно підсмажує колоски на полі та тіла купальників біля ставів. І тоді, коли розхристане, викачане в снігу дитинча ввалюється, мов колобок, у хату і, забувши навіть зачинити за собою двері, стоячи на порозі, каже: «Мамо, ви мене не будите бити, бо десь калоша із валянка загубилася...» І не встигне обурена мати щось сказати, як воно додає, винувато кліпаючи очима: «І рукавичка теж десь загубилася, та й вухо у шапці, гляньте, саме відірвалося...»

У будь-яку пору року ти прекрасне і миле серцю. Кожному серцю, яке вміє відчувати твою німу тишу, вміє милуватися рожевим світанком, коли сонце, тільки-но вмившись у росах, піднімається крізь ранковий туман над світом і будить людей до безкінечної роботи, бо, живучи у селі, ледарювати не можна.

Моє рідне село ! Шуміли над тобою віки тополиним пухом, лебединими та журавлиними зграями, падали зими глибокими снігами і розливалися весни великою водою. Село проводжало, як ведеться здавна, чоловіків на війни, чекало і сподівалося на повернення своїх синів додому, оплакувало похоронки...

Вирували пристрасті навколо коня і плуга, борони і корови під час колективізації. Село і сьогодні, на початку третього тисячоліття, не втратило своє обличчя, незважаючи на різні державні експерименти в аграрному секторі...

Чи знайдеться таке перо і така ручка, щоб змогли описати все, що пережило село Лосинівка — від самого початку до наших днів ? Нехай би знайшлися...

Ніщо не зникає безслідно, а тим більше — історична спадщина. На сучасній території Лосинівки знаходиться два кургани. Перший — епохи бронзи (кінець 3 -поч. 1-го тис. до н.е.), другий — скіфського часу (7-6 ст. н.е.). Сивочолі, окутані туманом таємничості, красномовні, вони переносять нас у тисячоліття назад. Історики твердять — територія сучасної Чернігівщини становила далеку північну периферію скіфської держави. Не здивуюся, коли раптом археологи відкриють на території Ніжинщини, а то й Лосинівки скіфські могильники, цю найсокровеннішу таємницю кочового народу. Кажу це без долі жарту. Усвідомлюю, місця ці варті найприскіпливішої уваги з боку науковців. Бо ми так мало знаємо древню історію і майже нічого про людей, які жили тисячоліття тому.

Дещо зауважу про дану територію часів літописця Нестора. Уважний аналіз розселення східнослов'янських племен наштовхнув мене на думку, що ці землі належали не сівер'янам, а скоріше — полянам. А у 11 -12 ст. цей простір входив до складу не Чернігівського князівства, а Переяславської землі. Існує ще один історичний факт — на сучасній території селища виявлено поселення Київської Русі. Це значить, що першу згадку про Лосинівку можна сміливо переносити на чотири століття назад. Така доісторична доба Лосинівки, як населеного пункту.

Цікаві й передумови появи поселення. Про них пише у «Коротенькій історії Чернігівщини» Дмитро Дорошенко. Він зазначає, що південна частина Сіверщини, починаючи з 1320 року зосталась під Литвою і не перейшла до

Москви у 1508 році. Ці землі і за своєю природою були нічим незахищені з півдня, од степу і найбільше були спустошені під час татарського погрому. Вони лежали облогом, пусткою аж до 17 століття. Належали канівським міщанам, але канівці не мали тут своїх осель, це були тільки їхні «уходи», куди вони приходили здобувати звірину й рибу по малих річках. Тяглися ці уходи аж до московських кордонів, до Путивля.

В цій добі ховається й відповідь на запитання — звідки походить назва селища?

Таких версій-легенд виявилось дві. Перша говорить, що започаткована назва поселення від лісових красенів лосів, які буцімто колись табунами водилися на цій території. Її фіксує історик В.П.Семенов у історичному дослідженні «Россия». Друга версія викладена у церковній рукописній книзі Лосинівського приходу.

Легенда, що містить даний епістолярний жанр, має своєрідну композицію, а саме — дві сюжетні лінії.

Перша повісткую про те, як року 1630 після великих подій на річці Альті, де Тарас Федорович на голову розбив військо польського гетьмана Конецпольського, до невеличкого хутора, з якого стала Лосинівка, прибув з Великого Лугу козацький отаман Лось. Громада хутора обрала його своїм отаманом. Ця ж громада згодом прийняла на прожиття бранців, яких визволив від татарської неволі Федір Сверіпа, куреньовий отаман і привів у цей хутір. На таку кількість людей, а їх було більше сотні, потрібна була церква, яку отаман Лось збудував майже на свої кошти. Та молодому і хороброму отаману не сиділося в затишному хуторі. Розпрощавшись з громадою, поїхав на Січ.

Майже через два роки прийшли кобзарі в хутір й розказали, що славний отаман Лось у вербну суботу загинув у Бахчисараї на палі. Того ж дня відбулася рада і на честь Лося мешканці назвали свій хутір Лосіво, а згодом Лосіновка. Ніби продовженням даної легенди є запис етнографа Ю.Кругляка. Згідно його у Лося було два сини — Віктор і Леонід та дочка Галя. Між ними були розділені землі, на яких вони оселилися, заснувавши неподалік Лосинівки села Вікторівку, Леонідівку й Галицю.

Друга сюжетна лінія не менш важлива. Вона розповідає про Федора Сверіпу, того, що визволив бранців на річці Бахмутці. Коли Лось залишив хутір, посаду отамана обійняв саме він, Сверіпа. На громадській раді всі бранці колишні в один голос закричали — Сверіпа — поганий бур'ян, а він зробив нам добро, визволивши на річці Бахмутці, то хай з цього часу прізвище його не Сверіпа буде, а Бахмут. Так повеліли й записали, поклавши початок роду Багмутів у Лосинівці.

Козацька тема невичерпна й висока. Легенда ж пізнавальна й водночас духовно возвишена. Зробимо спробу проаналізувати її.

Спочатку поглянемо на соціальний статус Лося. Він козацький отаман, безперечно, з селян. Цей факт свідчить про величезні внутрішні можливості українського селянства, яке зуміло вирватись з кайданів феодальної залежності й перейти в стан вільних виробників.

В який час з'являється Лось на хуторі ? Коли всупереч політики правителів шляхетської Польщі та її представників власних панівних класів, український народ чітко й однозначно визначає свою долю.

Бути чи не бути українцям як окремій етнічній спільності, позбутися іноземного ярма чи залишитись додатком до господарської системи зовнішніх ворогів — цю дилему вирішує й Лось для себе. Кульмінацією душевного неспокою козацького отамана стає рішення повернутися назад на Січ.

Поглянемо й на Федора Сверіпу. Він приводить на хутір визволених бранців. Як красномовно цей епізод розкриває складну й трагічну долю України першої половини 17 століття. Адже це був період майже безперервних набігів на українські землі зовнішніх ворогів. Спалені міста й села, спустошені поля, десятки тисяч знищених або вигнаних у неволю селян — типові картини українського життя того часу.

І як символ християнської духовності, віри і невмирущості хуторян — церква Святої Покрови, яку збудував отаман Лось.

Отже, пізнавальний бік легенди полягає в тому, що вона початок історичного життя Лосинівки подає в контексті козацької історії України.

Згадку про Лосинівку зустрічаємо у Літописі Самовидця. Вважаю цю легенду своєрідним доповненням до шедевр козацького епосу.

Легенда містить також заклик поважати й шанувати пам'ять роду, ставитись з душею до святих святих — мови материнської, до рідних рік, земель, до всіх животворно-цілющих джерел. Як тільки актуально звучать для всіх нас ці настанови !

Тепер до подій історичних. Про урочище «Лосині голови» згадується з 1627 року, коли польський король Владислав віддав частину цього урочища шляхтичу Малаховському.

Пізніше воно опинилося в руках вдови Чернігівського скарбника польки Катерини Угорницької, що володіла також селом Омбиш. В похилому віці вона передала все це Києво-Печерській Лаврі.

За рахунок жорстокої експлуатації селян Угорницька утримувала два омбишевські монастирі — чоловічий і жіночий. У 1648 році, на початку національно-визвольної війни під керівництвом Богдана Хмельницького, піддані Угорницької також повстали.

Поміщиця врятувалася втечею до Києва, і після цього експлуататором селян виступає Києво-Печерська Лавра. Вона заволоділа значною частиною степу навколо «Лосиних Голів».

Степ належав Ніжинському полку, але у 1717 році був відсуджений на користь Лаври. Після цього Лосинівка з маленької слободи розрослась у досить велике поселення, яким була вже при гетьману Апостолу (1727 — 1734 рр.).

У 1736 році в Лосинівці налічувалось 110 дворів, з яких 103 - «убогих», тобто таких, що мали одні лише городи. Годувались «убогі», працюючи на багатів.

Через майже півстоліття в Лосинівці було вже 225 хат, з них 27 бездвірних, що не мали «ні кола, ні двора».

Лосинівські селяни не були кріпаками. І звалися «казенними», тобто державними. Їх не продавали, не купували, не міняли як це було в поміщицьких селах Богданівка, Данина, Сальному.

Селянин-кріпак, який утікав до Лосинівки, ставав вільним. Хазяїн-поміщик не мав права забирати його. Це вже за правління Катерини II процес закріпачення був завершений. А тоді такі перебіжчики були тільки на руку Лаврі.

Спостерігалася страшна бідність селян. Київська Лавра в своєму володінні мала дуже малу кількість орних земель. З цієї кількості на душу населення припадала лише десятина землі.

Орні землі за «Румянцевським описом Малоросії» містились при озерах у верхів'ї річки Дівиці, близько від села Данини. В довжину землі були витягнуті в напрямку села Талалаївки через могилу Лусті, зараз там село Лустівка Ніжинського району. На півдні лосинівські землі простяглися до діброви Сальне. Про «Румянцевський» перепис згадано ще й тому, що він проводився з метою запровадження нового, підвищеного державного оподаткування.

Формувався общинний переділ землі. Основним заняттям селян було хліборобство й скотарство. У сільському господарстві панувала трипільська система землеробства. Основним знаряддям праці був дерев'яний плуг із залізним лемешем і дерев'яна борона. Як тягло використовували робочих коней і волів.

Отже, мізерні земельні ділянки, які навіть не задовольняли річної потреби селян, феодална експлуатація, примітивні знаряддя праці — основні фактори убогості селянського життя.

Духовність тогочасної людини визначало церковне життя. Історичні джерела засвідчують, що ще з 1627 року Лосинівка мала статут села, а це значить, що вже тоді населений пункт мав храм, тобто церкву. «Историко-статистическое описание Черниговской епархии» фіксує її назву — Іоана Богослова. Це ж джерело дає нам статистичні дані: у 1770 році число прихожан лосинівської церкви складало: чоловіків — 680, жінок — 668. У 1790 році - чоловіків — 713, жінок — 700.

Ця статистика стрімко росла і в наступних століттях.

Нове 19 ст. несло в собі важливі соціально-економічні і політичні зміни. Уже в кінці 18 ст. в Україні почали утворюватися спочатку намісництва, згодом губернії. Запроваджувався поділ на повіти, волості. У 1802 році Лосинівка стає волосним містечком Ніжинського повіту.

Лосинівські землі передаються у відання Ніжинської повітової управи, яка надавала їх в оренду заможним селянам, а також продавала. Це призвело до того, що в Лосинівці не склалася система поміщицьких і панських господарств як у сусідніх селах

Існує цікавий історичний факт, який пояснює, чому саме лосинівські землі перейшли із власності Лаври до Ніжинської повітової управи. У 1785 році цариця Катерина II відвідала Україну. Коли вона переїжджала через Дніпро, їй назустріч їхала ігуменя Києво-Печерської Лаври. У неї в упряжі було 10 коней, а в Катерини II — 8. Існував звичай — хто має меншу упряж, той і звертає, що й зробив кучер Катерини. Цей випадок не залишився без наслідку. Катерина,

повернувшись у Петербург, розпорядилась додатково закріпачити на Україні 500 тис. чоловік і урізати маєтності Лаври. Так землі Лосинівки за розпорядженням цариці передані Ніжинській повітовій державній казні. Вони стали казенними. Про помсту цариці довідуємось з історичного джерела - донесення Лаври Московському архімандриту.

На початку 19 ст. частина лосинівських земель біля хутора Погребець знаходилась у руках Івана Юрчевського — поручника-дворянина з Ніжина. Другим власником лосинівських земель був Данило Тарасович, ніжинський поштовий обозний. Землі, які ввійшли в його володіння, пізніше називалися Тарасовичів хутір.

Ці землевласники до 1834 року багато селянських земель прирізали собі тайком, хоча податки за урізані землі платили селяни. Це викликало обурення трударів. Посипались селянські скарги в Ніжинську земську повітову управу. Дістались навіть до Чернігівського генерал-губернатора. Той розсудив строго: селянам негайно оплатити недоїмку, а про відміну податків для селян і мову не вів.

Цей присуд не згладив конфлікт, а навпаки — ще дужче розпалив його. Чернігівський губернатор змушений був надіслати в Лосинівку солдат егерського полку і провести воєнну езекуцію, тобто продати майно селян за недаїмку.

Даний історичний факт з історії Лосинівки свідчить про убоге, безправне становище державних селян. У 1851 році в Ніжинському повіті на ревізку душу припадало лише до десятини землі. Це змушувало державних селян брати землю в оренду у власників за відробіток. А це, в свою чергу, породжувало заборгованість. У Чернігівській губернії вона становила понад 4 млн.крб. Відомий статист М.Домонтович писав, що державні селяни «майже такі бідні, як і селяни поміщицькі. Земельний наділ їх дуже незначний. Між ними трапляються такі, що зовсім не мають не тільки землі, а навіть хати».

Ніжинський повіт славився своїми промислами, а особливо чумацьким. Ніжинські чумаки везли на південь тютюн, протягом літа перевозили там вантажі і лише восени поверталися з рибою й сіллю в рідні місця. Не виключено, що чумацтвом займалися і лосинівці, адже цей промисел був прерогативою саме державних селян. Історичні джерела, правда, про це мовчать. Хоча є натяк на те, що лосинівці користувалися з нагоди діставати сіль від своїх сусідів. Правда, ціна на даний споживчий продукт була значно вищою, ніж у Криму чи Коломиї.

У 1858 році Лосинівка отримала статут містечка. Тут розвиваються столярне, бондарне, колісне, ковальське, гончарне ремесла. Росла торгівля. Двічі на рік проводились ярмарки. На цей же рік в Лосинівці проживало 3765 чоловік, нараховувалось 647 дворів.

Після реформи 1861 року життя лосинівців не покращилось.

Селянська реформа була проведена кріпосниками у власних інтересах.

У Ніжинському повіті на користь поміщиків було відрізано у селян майже 40 процентів наділеної землі. За ті наділи, що селяни отримували, вони змушені були виплачувати гроші, платити оброк, працювати на багатіїв. По сусідніх з Лосинівкою селах це було звичайною практикою.

На лосинівських орендованих землях зароджувались куркульські господарства, які почали звертатись до найманої праці.

Господарства селян-бідняків складали більшість населення села. Основними заняттями селян продовжували залишатись хліборобство і скотарство. За даними на 1879 рік в межах Лосинівки нараховувалось 7549 десятин землі, з якої — на присадибні ділянки селянських дворів відводилось 734 десятини; орної землі було 5699 десятин, сіножатеї 527 десятин, інших угідь — 410 десятин. Непридатної землі вважалось 177 десятин.

У сільському господарстві продовжує панувати трипільна система землеробства. У селян утримувався общинний переділ ділянок землі, яких нараховувалось — 17, т.з. «отрубные участки».

Вирощування зернових велося екстенсивним шляхом, тому урожайність була невисокою.

Бідні селяни цілими сім'ями виїжджали на сезонні роботи у близькі і далекі економії. Значна частина чоловічого населення своїми кінями чи волами роз'їжджала по заробітках. Молоді хлопці намагалися до одруження поїхати на південь країни: Таврію, Херсон, Запоріжжя, Крим на заробітки.

У 1880 році царським урядом був проведений землеустрій. Наділялися селяни землею подушно, причому тільки чоловіки і діти-хлопчики, що народилися в період першої половини 1880 року. Кожному припадало по дві з чвертю десятини. Але і цей захід не врятував ситуацію. Грунти в Лосинівці були бідні. І це примушувало селян бути економічними з хлібом.

У 1887 році відбувся останній переділ общинної землі. Причиною переділу стала зміна складу сім'ї в бік збільшення чоловічої статі. Це породжувало розділення сім'ї і виходу з неї старшого сина.

Відсталість, забитість — ось дві головні характеристики Лосинівки пореформеної доби.

Історичні джерела відзначають масову неграмотність населення. Так, наприклад, у 1868 — 1869 рр. із 1971 чоловіка всього 9 було грамотними. Жіноче населення містечка взагалі було неграмотним.

У Лосинівці не було культурно-просвітніх та медичних закладів. У 1872 році відкрито церковно-приходську школу, а у 1896 році — земську школу. Працювало народне училище. У ньому на 1878 рік навчалося 70 хлопчиків і 6 дівчаток. Заклад мав убогу матеріальну базу, не вистачало підручників, навчальних посібників. У населеному пункті діяла церква Іоана Богослова, її приход у 1860 році складав: чоловіків — 2150, жінок — 2367.

На 1897 рік у містечку Лосинівка нараховувалось 1202 дворів, проживало 6554 жителів, з них чоловіків — 2363, жінок — 2598.

Значних змін в економічному і культурному житті Лосинівки на початку 20 ст. не відбулося.

Початок 20 ст. ознаменувався виром революційних подій, які охопили усю Чернігівську губернію. Численні мітинги, демонстрації, страйки проти царизму відбувалися майже в усіх повітах губернії. Не виключенням був і Ніжинський повіт. Досить лише згадати заворушення селян в Безуглівці, з яким царизм розправився жорстоко. Чернігівська губернія аж до вересня 1913 року

перебувала у стані надзвичайної охорони. Відгомін революційних подій, безперечно, доносився і до Лосинівки.

Тут, як і по всіх селах України, прискореними темпами відбувався процес класового розшарування. Ішов розпродаж дворянських земель. Швидко зростали куркульські господарства. Їх земельні володіння росли і за рахунок придбання наділів розорених селян. Останні ж, потрапивши в кабалу куркулів, орендували в них землю, платили за оренду гроші і обробляли певну частину куркульських земель додатково.

У містечку діяло волосне управління, кредитове товариство, кредитно-ощадна каса, вільнопожежна дружина, земська лікарня (збудована 1912 року).

У 1914 році збудовано Троїцьку церкву.

У квітні 1916 року у Лосинівці відкрито поштово-телеграфне відділення, яке підлягало Ніжинській поштово-телеграфній конторі.

На початку століття значно активізувався культурний розвиток містечка. У 1913 році в Лосинівці було три народних училища. У першому навчалося 70 учнів, з них 5 дівчаток. У другому — 121 учень, з них 6 дівчаток. В третьому — 51 учень, з них 3 дівчинки. Історичні джерела зафіксували деректорів тих закладів — Ганна Андріївна Буримова, Ганна Петрівна Кручок, Клавдія Василівна Лисенко.

Селянство Лосинівки вкрай потерпало від малоземелля, підвищення цін на орендовані землі. У 1910 р. врожайність зернових культур по Чернігівській губернії зафіксовані вкрай низькі. Тому не випадково у 1906 — 1910-х рр. у мандри за кращою долею вирушело 155 тис. селян Чернігівщини. Переселялись до Сибіру, Казахстану, Північного Кавказу та Далекого Сходу. Неурожай спостерігався і в Лосинівці. Є й інший історичний факт. У 1913 р. в селищі проживало 13128 жителів, а на 1 січня 1914 р. -- вже 10225 жителів. Десь за рік не стало близько трьох тисяч населення. Де поділося воно, якщо зауважити, що ніяких природніх катаклізмів у даний період історичні джерела не фіксують? Пояснення логічне — міграційні процеси.

Великого горя лосинівцям заподіяла перша світова війна. В Чернігівській губернії призвано на військову службу понад 280 тис. чоловік. Багато селян забрано до царської армії й відправлено на фронт. Більшість сімей залишилися без годувальників. Сільське господарство занепадало. Земля оброблялась погано, урожаї були низькими. Скоротились посівні площі. Постійно зростали ціни.

Воєнні поразки, величезні людські жертви, господарська розруха, голод і злидні ще більше посилити невдоволення війною.

Солдати, які не бажали марно проливати кров за інтереси поміщиків і буржуазії, поверталися із фронту і вели агітацію проти існуючого ладу.

У Лосинівці, як свідчать історичні джерела, колишні фронтовики закликали селян не виконувати розпорядження продовольчих управ.

Імперіалістична війна загострила класові суперечності, прискорила назрівання революційної ситуації в країні.

Лютнева буржуазно-демократична революція 1917 року покінчила з самодержавством. У Ніжинському повіті організуються сільські комітети. Розмаху набирає селянський рух. Селяни вимагають перерозподілу земель. Та

строката військово-політична ситуація перекреслює ці плани. У Ніжині до влади приходить Центральна Рада, згодом — у січні 1917 року владу в руки бере Червона Армія, утворивши ревком. Та через два місяці місто захоплюють німецькі окупанти. Їм на зміну йшла Директорія, денікінські війська.

Які ж відомості про Лосинівку цього вкрай драматичного часу нам відомі? Візьмемо хоча б правління гетьмана Скоропадського. Історики ледь не виправдовують його. Мовляв, хоч і німців пригрів, але ж і певне економічне і культурне піднесення Україні гарантував.

Є нагода на місцевому матеріалі показати, якою ціною ця економіка піднялась.

Отож у 1918 році в Україні господарювали німецькі окупанти. Ця окупаційна влада широко застосовувала примусову працю в маєтках панів. Німецький комендант Ніжинського повіту барон фон Россінг наказував: «Все пограбоване майно, як то худоба, коні, с/г знаряддя, також меблі й інше підлягає поверненню попереднім власникам, так як це крадене майно».

Лосинівські заможні селяни підтримали нову владу.

29 квітня 1918 року в Києві відбувся Всеукраїнський з'їзд хліборобів. Він одностайно проголосив Скоропадського Гетьманом України. У натовпі серед військових і знаті були й лосинівці — Павло Гавриш, Дмитро Петрик, Федір Орел. Якими мотивами керувалися вони, йдучи на спілку з маріонеткою німців? Вони прагнули помсти, кари голоті, яка зазіхнула на їхню власність. Повернувшись з Києва, дані глитаї створюють так звану «смертну колегію». Вдумайтесь в термін, мимоволі мурашки по тілу забігають.

З'явився і виконавець вироків — фельдфебель царської армії Боровик. Він мав одну руку, але ця вада не стала на шляху виконання садистського обов'язку.

Пожовклі від часу архівні документи зберегли імена закатованих. Ось вони: Лаврінець, Петро Гавриш, Парубець, Бреден, Кобинський, три брати Карпенки, Мезгу, Кумпан, Куменко, Шикло, Марченко, Андріяш.

Ці прізвища, напевно, нічого не скажуть читачеві. Але за ними — людські долі, світогляд, надії, сподівання. Віра в справедливість.

Прізвища ці засвідчують і розмах розправ. Куркулі-кати глумилися над людьми. Так у Дмитра Петрика у часи Радянської влади, яка ще не зміцніла, були забрані землі, засіяні тютюном. Тому, коли під ударами його нагайки жертва прохала води, мучитель вигукував: «Пий кров — це сік з тютюну».

Не меншою жорстокістю відзначалися й інші куркулі.

У травні 1929 року всі вони постануть перед Ніжинським судом. Одержать смертний вирок за скоєні злочиння. Ніжинська газета «Нове село» писала про них: «Ця мізерна купка була представниками тієї активної частини контрреволюції, що намагалась встановити гетьманську владу в Україні, запрошуючи український трудящий люд на поталу іноземному капіталу».

У січні 1920 року відбулися вибори в Ніжинську повітову Раду робітничих, селянських і червоноармійських депутатів, куди були обрані депутати і від Лосинівки.

У березні цього ж року був створений лосинівський партійний осередок, до складу якого увійшли комуністи Хома Пилипович Бондар, Іван Кузьмович Горобей та ін.

Після громадянської війни населення містечка активно включилось у процес відновлення зруйнованого війною господарства. Навесні 1920 року значно збільшились посівні площі під цукровою буряком. Його приймав відбудований Носівський цукровий завод.

У 20-му році в Лосинівці була парова мельниця Кудлая, маслобійня, 8 кузниць, 3 кінні мельниці, 122 вітряки.

Був створений комітет незаможників. Його очолював Іван Кузьмович Горобей. Членами комітету були Хома Пилипович Бондар, Настя Леонтіївна Тютюнник та ін. Комітет видав розподіл землі між селянами, яку відбирали у великих землевласників-куркулів.

А відбрати було що. Історичні джерела свідчать: куркуль Олекса Петрик мав 100 га землі між селами Лосинівкою і Леонідівкою. Куркуль Юрко Гавриш володів наділом у 70 га землі між Лосинівкою і Шатурою. По 50 га мали куркулі Василь Кудлай(а також мельницю і крупорушку), Федір Гавриш та його син Матвій, Дмитро Петрик (його землі знаходились поблизу хутора Косатовщина, де 1925 р. організовано радгосп «Червоний маяк»). Інші дрібні куркулі мали понад 20 га землі кожен. Ось ці землі і розділяв комітет незаможників.

Лосинівці зберігають пам'ять про активістів, що загинули від бандитських куль. Розповідаючи про це, забіжу в сучасність. На одному з пагорбів південного українського степу біля легендарної Каховки встановлена скульптура махновської бронзової тачанки з баскими кінями, що вихором летять на перелякані окупаційні війська. Відчайдушна грізна прислуга тачанки ніби вривається у смертний бій за волю й незалежність українського хлібороба.

А є й інша пам'ятка махновській «звитязі». Це пам'ятник сільським активістам у Лосинівці, які полягли від гуляйполівських куль. Ось їхні імена: Прохір Федорович Заболотній — голова волосної робітничо-селянської інспекції, Стасюк — волосний воєнком, Андрій Омелянович Мойса — секретар волосної продовольчої трійки, Михайло Васильович Нікітський — агент Галицького продкому, Федір Андрійович Барило — голова Леонідівського комнезаму, Ткаченко — міліціонер волосної міліції, Петро Лук'янович Чаленко — червоноармієць від ніжинського повітового воєнкому.

Після закінчення громадянської війни маса різношерстних банд нищорила по Україні.

Одна з банд Махна (нею верховодив Щусь) вихором увірвалася на територію Ніжинського повіту. Перебила під селом Дорогінкою загін Ніжинської повітової міліції, удерлася на територію села Безуглівка, пограбувавши там сільський кооператив, далі рвонула на Лосинівку, розправившись з вищеназваними волосними активістами.

В сучасній історії України є тенденція об'єктивно, без ідеологічної упередженості, дати оцінку феномену «гуляйполівського батька».

У даному випадку дозволю собі задати запитання новим українським історикам: якщо це не мародерство, вбивство — то що це? І про захист яких хліборобів ведеться мова? Питання для дискусії залишаю відкритим.

У 1922 році у Лосинівці працює народний будинок, який вміщував 213 глядачів. Штатний персонал закладу складав три штатні особи. Постійної трупи

не було, але збірна — 25 осіб і хор, що нараховував 28 осіб. Артисти ставили п'єси переважно українських драматургів.

У 1923 році відкрито школу лікнепу. У ній навчалось 30 чоловік, з них 23 чоловіки і 7 жінок.

У цьому ж році утворено Лосинівський район. Лосинівка стає районним центром. У даному статусі вона перебувала аж до 1962 року (за винятком з 1931 по 1935 рр., коли Лосинівський район входив до складу Носівського району).

Почав діяти районний виконавчий комітет. Його очолив Ф.І.Моргун. Утворився Лосинівський райком партії. Спочатку посаду першого секретаря обіймав В.Вишневський, а згодом — Нил Трохимович Єсипенко, колишній моряк, депутат Кронштадтської Ради робітничих і солдатських депутатів. Він був партійним посланцем у Ніжинському повіті, вів агітаційно-масову роботу, входив до складу Ніжинського повітового комітету партії, активно боровся проти німецьких окупантів у складі Центрального штабу партизанських військ, що діяв під керівництвом М.Г.Кропив'янського.

Діяла комсомольська організація району. Її очолив І.К.Марченко, кандидат у члени партії.

Районний комітет комсомолу організував комсомольські осередки в Лосинівці, Макіївці, Ганнівці, Галиці, Терешківці та інших селах.

З часу утворення Лосинівського району в Лосинівці була організована бібліотека, яка називалась районна книгозбірня і працювала на громадських засадах під керівництвом завідуючого В.Сосуна. Станом на 1 січня 1924 року в бібліотеці нараховувалося 1073 книги. 130 читачів відвідували заклад, серед них лише 19 жінок.

У цьому ж 1923 році Лосинівський сільбуд був реорганізований в районний будинок культури.

У 1926 році відбувся з'їзд Рад Лосинівського району, на якому були присутні 76 делегатів. Серед них — члени і кандидати партії, члени комітету незаможників, селяни-середняки, бідняки, службовці.

У цьому ж році відбулися перевибори до сільських Рад району.

Працювало споживче товариство по заготівлі с/г продуктів, організоване було сільськогосподарське кредитне товариство, яке допомагало селянам придбати с/г реманент (вози, борони, плуги, сівалки, навіть кінні молотарки). Велика робота покладалась на споживчу кооперацію у виконанні плану хлібозаготівель.

Районним жіночим організатором працювала член ВКП(б) Євдокія Федорівна Замуренко. Вона багато уваги приділяла ліквідації неписьменності і малописьменності серед жінок. У її віданні була організація вечірніх груп лікнепу, використання на цій роботі культармійців і комсомольців.

У 1928 році в Лосинівці була організована районна сільськогосподарська виставка — День урожаю, куди з'їхались селяни з усього району. На цю виставку прибув трактор «Фордзон» з Рівчак-Степанівської комуни «Світова зірниця».

Для селян Лосинівки це було великим дивом, вони вперше побачили трактор. Тракторист виїхав на город і показав, як трактор оре. Тут же додав, не можна добре розвернутись, бо трактор призначений для великих ланів. Після

цього восени і взимку 1928 року в Лосинівці була організована комуна «Боротьба». В ній усупільнено інвентар: вози, борони, плуги, культиватори, а також тягло (коні, воли), корови, свині, вівці. Першим головою цього колективного господарства був Петро Дмитрович Зубок (у 1937 р. репресований), а згодом Хома Пилипович Бондар.

Колективізація

Владі необхідні були такі форми і методи заготівлі с/г продукції, щоб забезпечити швидкими темпами індустріалізацію. Було прийняте рішення про масову колективізацію, яка повинна була вирішити зернову проблему.

Влада розуміла, що саме забезпечені селяни будуть чинити опір. Тому Сталін закликав до «ліквідації куркульства як класу». Одночасно з розкуркуленням почалася загальна колективізація.

Треба констатувати, що в Лосинівці заможні господарі, маючи по 15 - 20 га землі, продавали державі основний процент товарного зерна. Середняки мали по 5-6 га землі і також виробляли значну кількість товарного зерна.

У 1928 році НЕП був згорнутий. Почався «великий перелом» -- суцільна колективізація на селі, що на практиці означало відчуження селян від землі, від результатів своєї праці.

Репресій зазнали лосинівські землевласники — Михайло, Данило та Павло Петрики, Павло Гавриш, Федір Орел та інші.

Значна частина лосинівських селян вступила до колгоспу. Завдяки цьому значно збільшилось колективне господарство «Боротьба», яке пізніше перейменоване у колгосп ім. Фрунзе.

Лосинівський район, як зазначає газета «Нове село» від 1 січня 1930 року, відзначений як показовий район масової колективізації. Можна уявити, якого розмаху тут набуло насильницьке загнання селян у колгоспи.

Лосинівка була поділена на 6 найбільших вулиць і кожна з них називалась громадою. Таких громад у селищі було шість. У 1930-1932 рр. на їх території були утворені такі колгоспи: «Боротьба» -- голова Петро Дмитрович Зубок; «Зелена діброва» -- голова Хама Пилипович Бондар; «1-е Травня» -- голова Ю.Г.Яременко; «Вільний пролетар» -- голова В.М.Ременюк; «Червоний шлях» - - голова Яків Петрович Парасюк; «Ленінський шлях» -- голова Хома Жигал; ім. Чапаєва — в хуторі Погребець.

У 1932 році в Лосинівці організовано машинно-тракторну станцію (МТС), яка укладала договори з колгоспами на обробіток полів і збір урожаю.

30-і роки характерні також культурним розвитком Лосинівки. У 1930 році здійснено перехід на загальнообов'язкове початкове навчання. У цьому ж році закінчено будівництво двоповерхового приміщення семирічної школи на 280 учнівських місць, яка згодом реорганізується в середню. Всіх дітей шкільного віку охоплено навчанням у школі.

У 1932 році здійснено перехід на семирічне навчання.

Голодомор

Справжній апокаліпсис для селян настав у жахливому 1933 році. На найродючішій землі нашої планети запанував голод. Голодомор 1932-1933 рр. -- трагічна сторінка української історії, вона стала одним з найкривавіших злочинів сталінського тоталітарного режиму.

Ще восени 1932 року посилюється тиск на вмираюче українське село з метою виконання хлібозаготівельних планів. Партійні активісти отримали право конфіскації зерна в колгоспах. Був затверджений закон «Про три колоски». Згідно з цим законом кожний дорослий або дитина, яких затримали хоча б із жменею зерна біля державного амбару або колгоспного поля, могли бути страченими.

Щоб селяни не могли тікати з колгоспів, була введена система внутрішніх паспортів.

Заборонялось видавати селянам зерно, поки не буде виконано план хлібозаготівлі. З кожним збільшенням планів хлібозаготівлі та м'ясозаготівлі, а також підвищення с/г податку, у селян не було чим їх виконувати. Залишившись без коштів і продуктів харчування, жителі села були приречені на голод або змушені йти в колгосп.

Чернігівщина не найбільше постраждала в Україні. Голод серйозно зачепив лише південні райони області. За відомостями, які збирали районні відділи державного політичного управління та райвиконкоми, найбільш враженими «харчовими труднощами» станом на 15 березня 1933 року, були Березнянський, Борзнянський, Прилуцький, Ічнянський, Ніжинський, Добрянський, Носівський, Бобровицький, Бахмацький райони.

Не оминула цього лиха і Лосинівка, яка входила в цей період до складу Носівського району.

Історія зберегла для нас протокол № 31 загальних зборів Лосинівського партосередку, що відбулися 4 жовтня 1932 року. На зборах були присутні 7 членів партії, 10 кандидатів у партію. На даному зібранні голови колгоспів та уповноважені громад звітували про виконання планів хлібозаготівлі. Було прийнято рішення мобілізувати партійний осередок на виконання планів хлібозаготівлі, утворити по громадах штаби, заключити соцзмагання бригади з бригадою, колгосп з колгоспом щодо виконання всіх господарсько-політичних компаній. Всю роботу необхідно проводити, зазначено в ухвалі, під кутом зору боротьби з куркульством.

Як на практиці виконувались директиви партії свідчить і документ, датований квітнем 1933 року: «Інформація райуповноваженого політичного управління Носівського райпарткому та райвиконкому про продовольчі труднощі у районі». Такий уповноважений з вивчення продовольчої ситуації був у кожному районі. У даному випадку оглядом було охоплено 10 сіл Носівського району. Як виявилось на місці, вони справді були вражені голодом. Цитую: «Вследствие чего участились смертные случаи, и в 8 сельсоветах смертность от начала продзатруднений достигает примерно 10 — 20 и 30 человек. Точного учета умерших сельсовет не имеет, так как последнее время точная регистрация в ЗАГСе отсутствует, так ка семьи зачастую не заявляют в сельсовет о смерти члена семьи. В селе Лосиновка зафиксирован случай

погребення трупа в доме, так як соседи хоронить відмовились, а родина була настільки виснажена, що не в стані була вивести трупа на кладовище. В даний час, як це встановлено, у голодаючих родин уже немає ніяких суррогатів для харчування. Стебли кукурузи, соя, буряки і решта — все з'їдено, і розмір кількості голодаючих щодня збільшується на ряду з збільшенням серйозних випадків. 9 квітня 1933 року, отримавши дані з 8 сіл, був зроблений підрахунок голодаючих, тобто, осіб, які на день перевірки не мали ніяких продуктів, і більша частина була виснажена. Цифра голодаючих по 8 сілах виразилася в 3960 осіб». І наводиться розбивка по селах. Цитує далі:» Внаслідок надзвичайних умов впала відвідуваність в школах і діти, являючись на уроки, плачуть, говорячи про хліб. На ґрунті надзвичайних умов зафіксовано від'ємну реакцію з боку колгоспників. Так, наприклад, в селі Лосиновка при виїзді в поле настроєння колгоспників було нездорове через відсутності їжі. Родина колгоспника Боровика Леонтия від виснаженості взагалі не може виходити на роботу. Три дитини вже опухли від голоду.»

А ось спогади про трагічну сторінку в історії Лосинівки її жительки Параски Олексіївни Руденко: « Жили ми дружно. А якраз у цей час навалилася голодова. Не минули і нас податки, грабунки. Та ще доймав і недорід. Дощі того року такі ясні. День і ніч пирічили. Повимокав у нас і хліб, а за ним і картопля пішла на пси. Єдине, що зібрали, -- кілька центнерів буряка, жменьку квасоляки. Не встигли від горя відійти, як активісти в хату. Особливо заподливі були Курочкін, якийсь зайшлий, землячки Семен Бридня, Антін Крутій, крива Маруся з Шляху та Настя Селехова.

-- Плати податок ! -- хапають батька за горло.

-- Чим ? -- питає.-- Хіба не бачите, що в хаті й зернинки немає ?

-- Не наше діло, плати, чим хочеш ! А як не заплатиш — скриню заберемо.

Та й почепили на скриню з моїм приданим замок. Вперше я побачила, як плачуть тато. Він вдався до рішучого й небезпечного кроку, продав буряки, але податок сплатив. Не відав, бідолаха, яким лихом обернеться той продаж.

Люди вмирили цілими сім'ями. Трупи звозили на кладовище, і лежали вони там по кілька днів, поки набереться чимала купа, а потім їх всіх разом засипали в одній ямі. Хто вступав до колгоспу, тим було дещо легше, бо з них хоч не витрушували останні крихти, а хто не хотів у колгосп, у тих відбирали усе до зернини.

Було й гірше — у Івана Чайки, який мав семеро дітей, залишився один Микола. Люди подекували, що він їх порішав сам. Бо вижив і ще й холодцем на базарі торгував. Казали, що в тому холодці попадалися й дитячі пальчики.

На іншому кутку Микола Кирик убив своїх сестер за те, що вони не давали йому продавати свій одяг. Він і кінчив їх, закопав під полом, а племінниця його потім видала».

Відомостей про справжнє число жертв у Лосинівці немає. Не збереглися ці дані і по району. Ще в 1936 році спеціальними командами НКВС у селах були вилучені книги реєстрації смертей.

Свідчення очевидців, які пережили трагедію Голодомору в країні, -- вражаючі. На тих, хто дотепер не визнає факту цілеспрямованого винищення

народу України, захищаються своїми аргументами, мовляв, усе й справді було жахливо, але ж не спеціально організовано, тому радянська система, більшовицький режим не винен, думаю, мають подіяти вищенаведені історичні свідчення.

Довоєнні роки

У кінці 30-х років шість колгоспів краще і в більшій мірі стали використовувати с/г машини, особливо трактори і комбайни. Підвищувалась продуктивність праці, збирались кращі врожаї. Впроваджували глибоку оранку, що сприяла знищенню бур'янів на полях колгоспів. Сотні гектарів землі колишніх селяк-бідняків, на землях яких були низькі урожаї (не перевищували 10-12 ц. зерна з гектара), тепер у колективному господарстві давали 15-18 центнерів з гектара.

Значно зросла урожайність зернових і технічних культур у колгоспах Лосинівки у 1940 році, зокрема в колгоспі ім. Фрунзе, першому організованому колгоспі, що спочатку називався «Боротьба». Тут, за словами тодішнього голови колгоспу І.М.Руденка, урожай зернових доходив до 120 пудів з гектара, а цукрових буряків до 300 центнерів з гектара в окремих ланках і бригадах. Ланкова Г.О.Петрик із своєю ланкою у 1940 році виростила урожай цукрових буряків по 400 ц. з гектара. Передова доярка П.І.Лисенко надоювала по 3 тис.літрів молока від кожної закріпленої за нею корови на рік.

У 1937 році розпочато, а в 1940 році закінчено друге двоповерхове приміщення середньої школи на 280 учнівських місць. Школа була переповнена, працювала у дві зміни. Під керівництвом директора школи М.М.Ковалю працював досвідчений педагогічний колектив. Серед авторитетних педагогів виділялися М.І.Верьовка, завуч, заслужена вчителька УРСР, учителі І.І.Третяк, К.Х.Олійник, Л.Є.Мойся, І.М.Довгопол.

Перший випуск десятирічка зробила у 1937 році, а п'ятий — напередодні війни — у червні 1941 року.

У 1939 -1940 рр. у Лосинівці побудовано приміщення райкому партії, два житлові будинки для працівників райкому партії, приміщенні ветеринарної лікарні, бані, фотографії.

Значно покращено медичне обслуговування населення. В селищі працювала районна лікарня, яка нараховувала близько 50 ліжок.

Війна

Однією з трагічних сторінок історії Лосинівки була Велика Вітчизняна війна. У пам'яті багатьох лосинівців, свідків тих подій, закарбувалося повідомлення по радіо о 12 годині 22 червня 1941 року. Тривожна звістка про війну облетіла селище.

Почалася масова мобілізація воєнів запасу в ряди Червоної Армії.

Частина жителів Лосинівки було евакуйовано у східні райони СРСР. Серед них були вчителі: М.І.Верьовка, О.А.Мехед, З.К.Бережняк, Н.О.Чужба, комуніст Я.М.Кошарний та ін.

У вересні 1941 року внаслідок прорахунку вищого радянського командування Південно-Західний фронт опинився в оточенні.

Лосинівка не була місцем боїв. Однак під час відступу на її околицях вбито і поранено більше 25 бійців. З них 12 безіменних героїв навічно лишилися лежати у братській могилі на лосинівській землі.

Окупація

Лосинівку окуповано 14 вересня 1941 року.

За наказом фашистської польової комендатури у Ніжині почала діяти районна управа, якій територіально підпорядковувались місто Ніжин і ряд районів, включаючи і Лосинівський.

З перших днів окупації гітлерівці встановили в Лосинівці «новий порядок», заснований на жортокому терорі проти місцевого населення. Влада сосереджувалась у руках німецького офіцера Арнольда Тойфера. У його функції входило брати на облік всіх «підозрілих», проводити арешти, розстрілювати працівників радянських установ, відправляти людей на каторжні роботи в Німеччину.

Німецькі окупанти зберегли колгоспи, створивши в Лосинівці на їх основі сільські общини, примушували селян безкоштовно працювати на полях, а всю вироблену ними продукцію забирали для забезпечення своєї армії та відправляли в Німеччину.

Була введена комендантська година. Всі збори заборонялись. За найменші порушення розпорядження коменданта — арешт, відправка на каторжні роботи або розстріл.

Школи були закриті, навчання учнів протягом двох окупаційних років не проводилось, більшість учителів-чоловіків пішло на фронт.

Німецькі фашисти і поліцаї чинили розгул і терор. Так, наприклад, поліцай Івашко в хуторі Погребець убив з гвинтівки громадянина М.Д. Російця тільки за те, що він клеїв гумове взуття нібито з камер німецьких машин.

На каторжні роботи до Німеччини відправлено з селища 25 жителів. Під час окупації знищено 24 чоловіки.

Лосинівка ввійшла в історію цих сурових років діяльністю підпільної молодіжної групи, яка була створена на базі середньої школи. У групу ввійшло 8 вчителів і 15 учнів-випускників школи, декілько робітників і колгоспників. Керівником її стала старша вожата школи Феня Мотильова, на руках якої був чотирирічний син. Добір людей для підпільної роботи вимагав знання характерів, стійкості духу та патріотичних переконань. Серед таких були: Федора Гомон, Тетяна та Уляна Потильчак, студентка Катя Костюченко, учениця 9-го класу Галя Пузіна, вчителька Марія Тетіна. Пізніше в боротьбу з фашистами включилися Андрій Гавриш, Григорій Потильчак, Микола Кошарний, Андрій Зубок, Олексій Маляренко та ін.

Незабаром Феня Мотильова встановила зв'язки з підпільними організаціями Носівського, Ніжинського та інших навколишніх районів. Всі вони діяли злагоджено, спрямовуючи роботу на допомогу партизанському загону «За Батьківщину». До речі, за німецько-фашистської окупації 12 лосинівців пішло в партизанські загани.

Історія діяльності підпільників з Лосинівки, які охоплювали Малодівицький і Ніжинський райони, включали такі напрямки: прийом і розповсюдження зведень інформбюро, розвідку, збір і передачу партизанам медикаментів, які діставали в Лосинівській і Галицькій аптеках, викрадення з німецьких стаєнь коней і переправа їх у ліс, псування харчів для німецьких солдат, постачання зброї та продуктів партизанам. У березні 1943 року почалися арешти підпільників, звіряче катування. До рук окупантів потрапили Ф.Гомон, М.Постол, А.Зубок, Г.Пузін. Це змусило Ф.Мотитльову залишити Лосинівку і керувати діями з партизанського загону «За Батьківщину».

Вона встановила зв'язки з групою Якова Батюка в Ніжині.

У червні 1943 року під час виконання бойового завдання (організація втечі військово-полонених в Яготинському районі Київської області) вона та М.Овчаренко були схоплені поліцією і ув'язнені в тюрмі, де на цей час були Яків Батюк та інші ніжинські підпільники. Три місяці катувань не зламали патріотку.

7 вересня 1943 року фашисти розстріляли всю групу ніжинських підпільників: 26 чоловік на чолі з Яковом Петровичем Батюком. Серед них була і Феня Михайлівна Мотильова.

Своїм подвигом і смертю підпільники наблизили Перемогу, смертю смерть поборовши, навічно залишившись у пам'яті народній.

Родом з Лосинівки М.І.Стратілат, у майбутньому секретар підпільного райкому партії, командир партизанського загону Носівського району.

Наступ Червоної Армії

Після розгрому німецького угруповання під Сталінградом взимку 1943 року, Червона Армія розгорнула наступ по всьому фронту.

І настав час бажаного визволення і для жителів Лосинівки. В оперативному зведенні Верховного Головнокомандування Збройних Сил СРСР від 17 вересня 1943 року говорилось, що на Київському напрямі наші війська, продовжуючи розвивати наступ, зайняли понад 130 населених пунктів, в тому числі районний центр Чернігівської області Лосинівку, яку звільнено 15 вересня 1943 року.

Смертю хоробрих полягло на фронтах Великої Вітчизняної війни 546 лосинівців. У 1967 році їм споруджено пам'ятник і обеліск.

Близько тисячі жителів селища билися з гітлерівцями на фронтах, 350 із них нагороджено орденами і медалями. Серед них — підполковник В.О.Коваль нагороджений дев'ятьма орденами і медалями, О.М.Скрипка нагороджений двома орденами Слави і трьома Червоної Зірки, В.Г.Ілляшенко, кавалер двох орденів Бойового Червоного Прапора, ордена Червоної Зірки.

Нагороджені також орденами і медалями за бойові подвиги командир роти, офіцер О.М.Кожурін, фронтова медсестра Л.С.Шаш, воїни І.Б.Потильчак, А.Т.Литовченко, І.М.Петрик, К.К.Скочій та ін.

Більше 30 лосинівців за бойові заслуги стали кавалерами ордена Червоної Зірки.

249 колгоспників Лосинівського району удостоєні медалі «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни».

Шануючи вічну пам'ять колишніх учителів Лосинівської школи, які загинули у боротьбі з фашизмом, 23 березня 1967 року в Лосинівській школі відкрито меморіальну дошку, на якій висічені імена загиблих учителів: М.М.Коваль, М.М.Бурячок, І.В.Глушко, М.І.Зайцева, І.П.Мехед, Д.Л.Семенко, Ф.М.Мотильова, К.Х.Олійник, В.М.Степаненко, І.І.Третяк, О.Т.Ткач.

Сини, сини...

Незабутній подвиг матері в роки війни. У пам'яті лосинівців трагедія бабусі Плакси, яка втратила на війні п'ятьох синів — Василя, Івана, Гаврила, Андрія, Михайла. Останній повернувся з війни інвалідом і незабаром помер у матері на руках.

У Оксани Андріївни Мехед на війні загинув чоловік і єдиний син — Льоня. Все життя ця жінка зберігала речі сина: зошити, щоденники, рушники, галстуки, листи його коханої дівчини Олі, яка сіла на місце командира танку Олексія Мехеда і мстила ворогу за смерть коханого.

Горпина Герасимівна Ужищенко не дочекалася з війни чоловіка і двох синів. До кінця свого життя ця жінка ходила до братської могили, прибирала її, саджала квіти.

Довгий час цю трагічну сторінку історії села досліджувала місцевий краєзнавець Ніна Степанівна Рухайло. Вона вела жваву переписку із колишніми воїнами 121 стрілецької дивізії, яка принесла визволення Лосинівці. Завдяки їй наполегливому пошуку стали відомі імена бійців, що загинули, визволяючи селище. Це — Сергій Іванович Коровін, Василь Андрійович Дягілев, Гасан Гудамова, Марія Іванівна Внукова, Чопов, Заворяєв.

Дослідник стверджує, що на території Лосинівки є три братські могили. І жодна з них належно не вивчена. Більшість імен загиблих, на превеликий жаль, не встановлено.

Виконав свій синівський обов'язок Микола Миколайович Ткаченко, житель села Лосинівки. Хлопцю виповнилося лише три роки, коли його батько — Микола Іванович Ткаченко пішов на фронт. Усе своє життя син чекав зустрічі з рідною людиною. І ось через 64 роки з моменту загибелі батька він зустрів його. З сумом Микола Миколайович вдивлявся в рідні слова: «Ткаченко Микола Іванович» на одній із 30-ти мармурових плит меморіалу Пам'яті в білоруському селі Чирковичі.

Поле для досліджень ще велике, «білих плям» ще багато. І справа ця не тільки професійних істориків, архівістів, а й учителів, місцевої влади, з обов'язковим залученням школярів. Бо саме в такий спосіб будуть встановлюватися не тільки істини, а й здійснюватиметься естафета пам'яті поколінь.

Нині на території селища проживає 50 інвалідів Великої Вітчизняної війни, один учасник бойових дій, 430 учасників війни. Вони потребують соціального захисту, нашої з вами уваги і тепла.

Відродження

Після визволення Лосинівки трудящі взялися за відбудову зруйнованого війною колективного господарства.

За період окупації великої шкоди нанесено економіці селища. Були зруйновані колгоспи, машинно-тракторна станція, пошкоджено приміщення школи, спалено три будинки, в тому числі приміщення залізничної станції. Припинила роботу лікарня.

Після визволення лосинівці працювали під лозунгом: «Все для фронту, все для перемоги». Вони збирали кошти на танкову колону, організовували і посилали посилки пораненим солдатам у госпіталі.

На перше січня 1945 року в колгоспі ім. Фрунзе працювало лише працездатних 336 осіб, з них тільки 46 чоловіків, а то — 290 жінок віком від 16 до 55 років. На колгоспних роботах також використовувалась праця 74 підлітків віком від 12 до 16 років. Багато лосинівців відряджались колгоспами для праці в промисловості та транспорті.

У 1944 році було зібрано зернових 3269 ц. Вироблено 66880 трудоднів.

У 1948 році, як повідомляє районна газета «Ударный труд», Лосинівському району вручено перехідний Червоний прапор обкому партії як переможцю соціалістичного змагання районів області по виконанню с/г робіт і поставок.

За період з 1944 по 1953 рр. було проведено ряд заходів для піднесення сільськогосподарського виробництва, здійснено укрупнення колгоспів. Замість шести їх стало два — ім. Фрунзе і «Ленінський шлях».

У 50 — 60-х рр. в обох колгоспах — ім. Фрунзе і «Ленінський шлях» — збільшується врожайність, підвищується продуктивність тваринництва. Порівняємо показники по колгоспу ім. Фрунзе. Якщо у 1953 році урожай жита з одного га складав в середньому 9,29 ц., то в 1961 році — 12,7 ц.

У 1964 році цукрових буряків зібрано в середньому по 281 ц., а у 1966 р. — по 300 ц. з га.

Економіка колгоспу «Ленінський шлях» теж зростала. У 1958 р. господарство мало на озброєнні 9 тракторів, 5 комбайнів, 14 автомашин, хорошу базу с/г інвентарю.

У 1967 році до 50-річчя Жовтневої революції лосинівські колективні господарства узяли майже однакові зобов'язання: зібрати зернових по 21 ц з га, цукрових буряків — 300 ц, картоплі — 125 ц, надоїти молока на фуражну корову 2500 -2600 кг.

Славними трудовими подвигами відзначилися трудівники ланів. Так, за високі урожаї цукрових буряків, кукурудзи, картоплі колгоспниця Г.І.Івашко нагороджена орденом Леніна. У 1966 р. бригадир тракторної бригади, учасник війни І.М.Петрик за добре поставлену роботу тракторної бригади теж нагороджений орденом Леніна. Його колектив протягом багатьох років своєчасно і якісно готував ґрунт до посіву і проведення його у стислі строки. Депутатом Чернігівської обласної ради обрано передову ланкову К.М.Назаренко, а передово-го комбайнера А.Т.Литовченка — делегатом XXII з'їзду компартії України.

На основі Закону «Про подальший розвиток колгоспного укладу і реорганізації МТС» від 31 березня 1958 р. Лосинівська МТС реорганізовано у РТС, а на початку 60-х рр. -- у відділення «Сільгосптехніка».

У 1966 — 1967 рр. це підприємство вийшло на одне з перших місць у республіці по проведенню ремонтних і збиральних робіт по зернових комбайнах.

За період 1957 — 1967 рр. у Лосинівці було багато збудовано, а саме: цегельний завод, маслозавод, інкубаторну станцію, хлібопекарню, магазини споживчої кооперації — продуктовий, готового одягу, культтоварів, книжковий, чайну та ін.

У колгоспах вирости добротні корівники, гаражі. «Ленінський шлях» збудував клуб на віддаленій бригаді, дві початкові школи на території колгоспу, приміщення контори колгоспу. В центрі селища зведено приміщення бібліотеки, допоміжне приміщення школи на чотири класні німнати, шкільну їдальню, дитячі ясла.

Добрим словом і нині згадують у Лосинівці І.М.Руденка й І.Ф.Литвина, які у свій час стояли біля керма «Ленінського шляху». Вони були умілими організаторами виробництва, енергійними провідниками ідеї колективної праці. Ці люди залишили після себе не лише добру пам'ять, а й економічно міцне господарство.

Велику роботу по благоустрою селища і побутовому обслуговуванню населення провели комбінат комунальних підприємств і побутовий комбінат. За період з 1945 по 1967 роки комбінат комунальних підприємств побудував 25 житлових будинків на 72 квартири для робітників і службовців.

Широко розгорнулося у 60-х роках індивідуальне житлове будівництво колгоспників, робітників і службовців. Понад півтисячі нових добротних житлових будинків на 2-3 кімнати і більше під залізним і шиферним дахом з дерев'яною підлогою з'явилося в Лосинівці в цей період.

Для надання послуг населення працює побутовий комбінат, що виробляє цементно-бетонні, столярні вироби, опікається пошивом і ремонтом одягу і взуття і т.д.

Міцно входить у побут сільських трударів електрика. Спочатку користувалися примітивними електростанціями, які здатні були освітлювати леше сільські установи, тваринницькі ферми. У 1967 році Лосинівка повністю електрофікована, а на кінець 1968 року Лосинівський район став районом суцільної електрофікації.

На 1967 р. в селищі прокладено більше кілометра водогону. Асфальтуються площа та головна вулиця ім. Леніна. Старі назви вулиць замінено новими.

Зростає і розвивається в Лосинівці освіта і культура. Відомий цікавий історичний факт з 1943 по 1948 рік завідувачим райвно Лосинівського району працював Федір Колязін. Про рівень освіти того періоду він писав, що Лосинівська школа занедбана. Кабінет директора без вікон. Майже всі груби розвалені, тому класи не опалювались. Школа працювала у дві зміни. До 1944 року не було зошитів. Діти писали на старих газетах, чорнила виготовляли з бузини. У другу зміну була одна гасова лампа, часто без скла.

З 1943 року і до кінця війни шкільні піонерські організації збирали металолом, вели переписку з прифронтовими військовими частинами, збирали подарунки для фронтовиків і поранених червоноармійців, часто виконували непосильні роботи в колгоспах і домашніх господарствах, замінюючи батьків. Весною перебирали зерно, бо зерноочисні машини були знищені фашистами.

Як сповістила районна газета «Ударний труд» за 12 липня 1945 р., у Лосинівській школі відбувся випуск 19 учнів-випускників.

9 квітня 1957 р. уперше видано атестати зрілості десяти випускникам Лосинівської школи.

Зовсім іншого вигляду набуває Лосинівська школа у 60-х роках. Так, на 1967 рік у ній навчалось понад 800 учнів і працювало 50 учителів. Особливого розмаху навчально-виховний процес набув за керівництва директора школи Василя Григоровича Ілляшенка. Нелегкі випробування випали на його долю, та колишній воїн-фронтовик долав їх чесно, не схилиючи голови, знаходив сили для відданого служіння людям.

За вагомий внесок у розвиток народної освіти України, виховання підростаючого покоління, Указом Президії Верховної Ради Української РСР 1 червня 1970 року йому присвоєно почесне звання заслуженого вчителя Української РСР.

У Лосинівській школі починає діяти кабінетна система. Під керівництвом учителя фізвиховання І.Ф.Мозгового добре проводиться військово-патріотичне виховання, учні активно залучаються до пошуково-дослідницької краєзнавчої роботи. За досягнуті успіхи у цьому напрямку школу відзначено перехідним прапором і грошовою премією.

Завуч школи Ф.С.Дубровський організував гурток парашутистів. За два роки його функціонування підготовлено 30 юний парашутистів.

Створюються кімнати-музеї, географічний майданчик, діє спортивний зал.

Програму всеобучу виконують чотири початкові школи.

Велику роботу по охороні здоров'я населення проводить медична лікарня, яка розрахована на 120 ліжок. В лікарні працює 13 лікарів і близько сотні осіб медичного і господарського персоналу. Лікарня має зубний, рентгенівський та ін. кабінети, а також відділення — родильне, хірургічне, терапевтичне, протитуберкульозне, дитяче. Довгий час лікарнею керував заслужений лікар Української РСР С.Г.Верьовка. Степан Гурійович у чині майора пройшов усю Велику Вітчизняну війну не покидаючи військового госпіталя. 34 роки беззмінно він рятував людям життя. Заслуженим авторитетом серед населення користувався лікар-хірург В.Ф.Новик.

Гордістю лосинівчан став новий Будинок культури на 400 місць, збудований на кошти колгоспів ім.Фрунзе і «Ленінський шлях». Його відкрито у 1967 році до 50-річчя Жовтневої революції. Культурний осередок очолив Андрій Павлович Зубок, людина виняткової обдарованості, справжній майстер своєї справи. Дякуючи його організаторським здібностям, мистецтво художньої самодіяльності лосинівчан було відоме не тільки в районі, області, а й в Україні. У цьому ж році Андрію Павловичу Присвоєно звання заслуженого працівника культури України.

Окрасою художньої самодіяльності Лосинівки став оркестр народних інструментів під керівництвом М.С.Гудименка. Йому присвоєно звання народного. Відрадно замітити, що під його супровід почала співати Алла Кудлай, у майбутньому відома українська естрадна співачка, народна артистка України.

У 60-х роках відкрито новий стадіон у Лосинівці, створено парк ім.Шевченка. До сторіччя від дня смерті Великого Кобзаря в Лосинівці відкрито йому пам'ятник.

Лосинівці і досі пам'ятають Марію Савеліївну Приходько, активну учасницю громадського життя селища. Вона була постійним дописувачем газети «Під прапором Леніна», ім'я робсількора занесено до Книги Пошани редакції газети.

У 1967 році в селищі відкрито обеліск воїнам — жителям Лосинівки, що загинули під час Великої Вітчизняної війни.

Із зростанням матеріального рівня населення зростав і його культурний рівень. У 1966 році лосинівчани передплачували близько 3 тис. примірників різних газет і журналів, що в середньому припадало на кожну тисячу жителів по 600 примірників.

У селищі нараховувалось понад 1400 радіоточок. В оселях багатьох лосинівчан почали з'являтися телевізори.

Селище перейло на цілодобове електричне освітлення.

З 1959 року Лосинівка отримує статус селища міського типу. У 1962 році Лосинівський район ліквідовано з передачею його території Ніжинському, Бобровицькому й Ічнянському районам.

Чи були застійні часи ?

У 70-80-х рр. ХХ ст. йшов цілеспрямований поступ держави вперед. Починається реорганізація сільського господарства. Створюються програми меліорації, хімізації, у село почало надходити більше техніки. Дрібні колгосп-сусіди і ті, котрі були на території одного села чи центру об'єднувались в один. Цю партійну директиву ретельно виконували райкоми партії.

У Лосинівці було два рівноцінні як за кількістю, так і якісними показниками колгоспи- «Ленінський шлях» й ім.Фрунзе. Їх і вирішили об'єднати. Це сталося у 1973 р. На чолі вже одного великого колгоспу став І.Ф.Мороз, агроном за освітою, який мав досвід технолога поля.

Після реорганізації одразу ж почалися якісні економічні зміни в об'єднаному колгоспі. Це стало можливим завдяки налагодженій трудовій і виконавській дисципліні в колгоспі, запровадженню кращих новинок в техніці й технології.

Результати не забарились. На 1978 р. хлібороби господарства взяли по 31,1 ц зерна, по 400 центнерів цуркових коренеплодів, 177ц — картоплі. Славно попрацювали і тваринники. 3268 кг молока на корову — таких сягнули надоїв. Понад 80% подали його державі першим сортом. А середню вагу зданої голови великої рогатої худоби довели до 407 кг.

Ще кращих успіхів добились окремі трудівники, ланки, бригади, ферми. 500-центнерний врожай солодких коренів зібрала механізована ланка

О.А.Ременюка. На п'ятитисячні рубежі по надою молока на корову вийшла доярка Т.В.Черв'як. Чудові результати показали колективи ланок М.П.Руденко, Є.П.Мохно, Г.С.Лисенка, І.С.Породька.

Зростало валове виробництво с/г продукції, підвищувалась продуктивність праці колгоспників.

Хлібороби одностайно включилися у трудове суперництво. Десять механізованих ланок починають змагання за високі врожаї цукристих, гречки, картоплі та кукурудзи. Особливо по-діловому брались до справи ланки О.А.Ременюка, О.І.Руденка, П.Ф.Горобя, І.С.Гудименка.

Механізатори об'єдналися у 5 колективів комуністичної праці. Господарство мало понад 40 ударників і 15 наставників. Доброї слави зажили сімейні династії.

У 80-і роки колгосп «Ленінський шлях» продовжує впевнено долати економічні висоти. Він стає колгоспом-мільйонером.

На тракторному стані мали 59 тракторів, 13 комбайнів, 37 автомашин, обробляли 4929 га ріллі.

Середня зарплата колгоспників становила 115 крб на місяць.

У 1985 р. господарство добивається урожайності зернових 44 — 45 ц/га, за що п'ять разів нагороджується перехідним Червоним прапором ЦК КПРС, ЦК ВЛКСМ та ВЦСПС.

У 1986 році колгосп визнано перемцем Всесоюзного змагання буряководів. На 520 га одержано по 451 ц цукрової сировини.

Передовиками соціалістичного змагання, прикладом комуністичного ставлення до праці були ветерани колгоспного виробництва Михайло Івашко, Микола Талалаївський, Галина Жежера, Олександра Івашко, молоді виробничники: Галина Назаренко, Михайло Побрусило, Олександр Руденко, Михайло Процан.

Делегатом XXVII з'їзду Компартії України обрано бригадира Б.Я.Гарду.

Колгосп розбудовується. З'являються нові тваринницькі приміщення, ангари, навіси. Забезпечено належне шляхосполучення з фермами і дільницями, копітально полагождені вулиці в селищі. Щороку зводились нові зерносклад і корівник.

На тракторних бригадах облаштовували майданчики для зберігання техніки, збудували майстерню.

За досягнуті успіхи у розвитку сільського господарства у 1988 році І.Ф.Морозу присвоєно звання «Заслужений працівник сільського господарства України». Урядовими нагородами відзначена праця 56-и лосинівських трударів.

Високих показників у праці досягли ремонтники відділення «Сільгосптехніка», які 1977 р., наприклад, понад план реалізували робіт і послуг більше, як на 10 тис.крб. На їх рахунку було 435 комбайнів, що одержали друге життя, 266 двигунів. З'явилася нова ремонтна майстерня.

На Лосинівському молокозаводі стає до ладу нова потокова лінія для пастеризації молока. У 1984 р. колектив сироробного цеху випустив продукції на 700 тис. крб. Вироблено 33 тонни надпланової продукції — твердих сирів «Пікантний» і «Любительський». Це очолювала депутат районної ради Марія Білан.

З кожним роком росла і заможнішала Лосинівка, ставала все більш благоустроєною.

Споруджувались магазини, почали діяти коптільний цех та цех безалкогольних напоїв.

У 1977 році відкрито будинок зв'язку. У світлому приміщенні розмістилось відділення зв'язку та міжміський телеграф. Полегшило працю зв'язківців спеціальне устаткування для сортування кореспонденції, механізація доставки посилок та бандеролей в операційний зал.

Відчинив двері для 160 малюків дитсадок «Сонечко». Піклування про дітей, їхнє щасливе дитинство і правильне виховання стали першорядною справою педагогічного колективу дитячого закладу. Діти утримувались у ньому безкоштовно.

Збудоване нове двоповерхове приміщення виконкому селищної ради, приміщення аптеки, автобусної станції, салону побутових послуг, колгоспну їдальню. Відкрито навчальний комбінат профорієнтації, станцію юних натуралістів. Закінчено будівництво лікарні на 500 місць, дороги з твердим покриттям до с.Погребець.

Діє Лосинівська районна лікарня на 155 ліжок. Вона обслуговувала 13 сіл, 14 тис. їх мешканців. якщо в 70-х рр. її штат становив 15 лікарів, то у 80-х — склав 21 лікаря і 57 медсестер. З 1978 р. медичний заклад очолює В.Ф.Новик, людина виняткової душі і порядності. Доброї слави набув хірург, секретар партійної організації В.І.Суровцев. Незабутню пам'ять про себе лишили М.О.Рисаков, І.І.Вершняк, Б.А.Лапідус, П.І.Батог (колишній головний лікар Лосинівської дільничої лікарні), М.І.Карпенко, Д.І.Вакалюк, В.В.Скляр і Р.В.Скляр.

Дальшого розвитку набирають торгівля й побут. У 1979 р. проти рівня 1978 р. майже на 3,5% збільшився товарооборот і на 2,3% обсяг послуг, які надавала дільниця побутокмбінату.

В селищі діє чудовий обрядовий салон, де урочисто реєструються шлюби й народження.

Лише у 1983 році на будівництво соціально-культурних об'єктів колгосп виділив 324,3 тис.крб.

Глибокі зміни відбулися у соціальній структурі населення, в характері і змісті праці. Зростала кількість працюючих з вищою, середньою та спеціальною середньою освітою. В Лосинівці в цей період нараховувалось 150 спеціалістів з вищою освітою.

На 1973 рік у вечірній школі навчалось 100 молодих колгоспників, робітників і службовців.

Відкривається автобусний рух в межах селища, а також між селами Погребець, Червоний Шлях і Данине, що значно скоротило витрати часу на переїзди з роботи на роботу.

Поліпшувався добробут лосинівчан. У жителів зафіксовано 115 комунальних квартир і 1595 індивідуальних будинків.

На 1984 рік на рахунках жителів селища в ощадній касі зберігалось 8 млн.282 тис.крб.

Наприкінці 80-х рр. завдяки старанням керівника господарства І.Ф.Мороза Лосинівка почала газифікуватися. У 1986 р. збудовано АГРС — потужну розподільну станцію, яка дала змогу згодом прокласти трубу в Носівський та Ічнянський райони.

Розвивається освіта й культура селища. 195 дітей у цей період охоплено дошкільними установами.

У 1976 році у Лосинівській школі за парти сіли 950 учнів. Великого значення у вихованні дітей надається трудовому вихованню. За кошти, зароблені на суботниках, недільниках та в позаурочний час, побудовано комбінат для виробничого навчання. Сім просторих кабінетів, а саме — механізації, рукоділля, іноземних мов, с/г машин, роботи по дереву і металу зустріли школярів. Була в лосинівських школярів і своя техніка: 8 тракторів, з них один гусеничний, 2 навчальні машини, автобус, комбайн, сівалка. Учні могли оволодіти спеціальністю механізатора.

Своїми силами збудувала школа і кролеферму, де можна було утримувати одразу 100 голів молодняка.

До шкільних теплиць підведено водяне опалення, що давало змогу школярам проводити досліди над рослинами цілорічно.

Нові прилади для кабінетів фізики, хімії, іноземних мов подарував школярам Чернігівський філіал Київського політехнічного інституту.

У 80-х рр. заявила про себе учнівська виробнича бригада, яка неодноразово ставала учасником Всесоюзної виставки народногосподарських досягнень.

У 1986 р. побудовано нову двоповерхову школу з просторими класами, оснащеними кабінетами.

Педколектив успішно вирішує завдання по фізичному вихованню юної зміни. У фізкультурно-масових заходах, що проводились в десятиріччі, участь брали усі без винятку вихованці.

Зі стін школи вийшло п'ять майстрів спорту. Серед них такі відомі спортсмени, як триразовий чемпіон країни з багатоборства ГПО Г.Литовченко, переможець всеукраїнської першості серед юніорів з академічного веслування П.Костюченко, стрілець, майстер спорту міжнародного класу А.Барило.

З 1968 року у Лосинівці працює музична школа. Діти колгоспників та службовців вчилися розуміти прекрасне і самі ставали хорошими музикантами. На 1970 р. там навчалось 120 учнів.

Цікаво і те, що в музшколі проводились різноманітні мистецькі заходи. Так, наприклад, у 1989 р. тут відкрилась виставка самодіяльного художника Івана Петрика, на якій було представлено понад 30 робіт автора.

У 1972 році у Лосинівці зорозджується кінолюбительство. У 80-х рр. Лосинівська кіностудія «Ровесник» стала однією з кращих в області. Доказом цього є нагороди кіностудійців — дипломи і призи республіканських фестивалів. Незмінним керівником творчого об'єднання був учитель Лосинівської середньої школи Г.Т.Калінін.

Роботи гуртківців загальнотехнічного напрямку експонувалися на обласних оглядах-конкурсах дитячої технічної творчості. Їх відзначали нагородами. Загальнотехнічним напрямком Будинку школяра керував О.М.Носенко.

Одним з найкращих в області був і авіамодельний гурток цього ж закладу. Керував гуртком ентузіаст О.Ф.Гавриш.

Росли й читацькі запити лосинівчан. Загальний фонд бібліотек селища досягав 53 тис. примірників.

Самодіяльну культуру селища представляв Будинок культури. Учасники художньої самодіяльності, а їх було близько 400, дарували односельцям запальний танок, задушевну пісню, справжню насолоду, відпочинок.

Нову програму виступів пропонували агіткультбригадівці. Збільшувалась кількість їх виїздів на поля до трударів, відділення бригад, токи.

При Будинку культури працювали гуртки — драматичний, духового оркестру, хоровий.

Ініціатором і душею інструментального оркестру був пристрасний любитель музики, художній керівник Будинку культури М.С.Гудименко. У його колективі налічувалось 40 музикантів.

Вражали публіку виступами сімейний танцювальний колектив Савенків. Микола Андрійович, керівник ансамблю, не мав спеціальної хореографічної освіти, але була велика любов до танцю, яка допомогла йому в творчій роботі. Він привчав любити та поважати мистецтво танцю не тільки своїх вихованців, а й власних дітей. У програмі колективу був номер, який сприймався особливо тепло. Це коли виступав Микола Андрійович з синами Сашком, Миколою і Віктором.

Усім цим самодіяльним механізмом керував заслужений працівник культури УРСР А.П.Зубок.

У 1986 році футбольна команда Лосинівки стала переможцем обласних змагань.

На останок — цифра демографічного плану: на 1978 р. у Лосинівці проживало 7950 жителів.

Тож, вибачте за нескромне риторичне запитання, -- про який застій йшла мова ?!

Але були й трагічні сторінки історії, які позначились і на долях мешканців Лосинівки. Так, наприклад, неоминула лосинівчан лиха звістка про афганську війну. Дорогою ціною життів, покалічених тіл і душ заплатили за неї воїни-інтернаціоналісти. Участь у кривавій бойні брало 11 лосинівчан.

У 1984 році підрозділ, в якому служив наш односелець Віталій Пузін, повертався з бойового завдання і попав під перехресний вогонь. Командир наказав відступати. Віталій залишився прикривати товаришів. В нерівному бою він отримав поранення. Аби не потрапити в полон, воїн, підпустивши противника, підірвав гранату. За цей подвиг Віталія Пузіна нагороджено посмертно орденом Леніна.

Пам'ятає Лосинівка й тих односельців, які у 1986 році прийняли на себе радіаційний шквал і доклали немало зусиль, ліквідуючи наслідки Чорнобильської трагедії.

Ніжинський район не є радіоактивно забрудненим, але на його території проживає 590 чол, в чю долю безжалісно увірвався Чорнобиль. Серед них і 64 лосинівчан.

На честь ліквідаторів Чорнобильської трагедії у Лосинівці в 2006 р. відкрито пам'ятний знак.

На ринкових просторах

Руйнівні вітри горбачовської перебудови, затим недолугі аграрні реформи зачепили й Ніжинський район. Більшість господарств не витримало так званої «ринкової економіки» дійшли до банкрутства. Ця гірка доля спіткала не лише економічно слабких колгоспів, а й сильних, які в радянські часи ходили в мільйонерах.

Руйнівні процеси позначились і на Лосинівці, але відчутної шкоди не завдали. У 1991 році виникає агрофірма (тоді вона називалась «Ленінський шлях»). Така була перша реакція господарства на реалії часу.

Новоутворенню передували передумови. Уже на початку 90-х років було видно, що життя на краще не повернеться. З великими трудами вирощене везли на переробку, а потім чекали кому більше дістанеться — хліборобу чи переробнику. Тому постало питання — а чому б у себе в господарстві не виробляти все необхідне ? Це ж набагато дешевше буде і якість надійна.

Існувала й інша проблема. Багато підприємств, що функціонувало в селищі, безпосередньо фінансувалися з Ніжина. Та згодом виявилось, що райцентр не спроможний забезпечувати їх життєдіяльність. Виникла дилема — або закривати, або передавати в оренду чи продавати.

На правах окремих цехів вони були приєднані до агрофірми.

Що дала агрофірма людям ?

Про це можна судити вже по першому року роботи нового об'єднання. Якщо, приміром, у 1990 році чистий прибуток становив менше двох мільйонів карбованців, то в наступному році він зріс у два з половиною рази.

Ковбасний цех, олійня, рибцех, млин, крупорушка, макаронний цех, пекарня, комбікормовий цех, зведено цегельний і асфальтовий заводи. Власноруч здійснювалось консервування овочів. Агрофірма почала перебувати в автономному плаванні, тобто майже все, що вирощувала, сама ж переробляла.

На сьогодні в господарстві 13 таких міні-цехів. Невелика кількість людей в них працює, але їхній внесок у справу відчутний.

Не всі підрозділи економічно вигідні. Та соціальний інтерес для керівника агрофірми

вищий над копійчану збитковість.

Реформування господарства цим не закінчилось. Держава не тільки не допомагала новому об'єднанню втриматись на ногах, а штовхала в «обійми» зажерливих арбітражних керуючих. На це було безліч об'єктивних і суб'єктивних факторів. Серед них, без сумніву, розпаювання.

У 90-х роках лосинівчанам надавалася можливість відокремитися. Агрофірма пропонувала виділити сільраді 700 га угідь. Бажаючих не виявилось.

На той час це було, безперечно розумне рішення. Уже в 1977 році господарство отримало статус господарства високоїкультури землеробства. То чи варто було розривати на часточки впорядковані лани й майно. Тим більше і люди висловлювали бажання працювати колективом.

Ще в радянські часи лосинівчани вели дослідницьку роботу, вирощуючи насіння провідних зернових культур для регіону. Вирішили і надалі співпрацювати з науковими установами, зокрема з Українською академією аграрних наук. Лосинівський колгосп став державним підприємством — дослідним господарством «Агрофірма «Лосинівська».

Такий підхід, зрозуміло, псував районні реформаторські показники і викликав невдоволення у деякого з селян, але політика виявилася правильною і далекоглядною. Наприкінці 90-х років колишні колгоспники в інших селах разом з державними актами на землю отримали статус безробітних і не мали за що купити хліба. А на долю агрофірми «Лосинівська» припадало 24 відсотки усього валового продукту, що вироблявся у Ніжинському районі. На тлі суцільної колгоспної руїни лосинівці пишалися своїм особливим статусом і становищем, зайнятістю і пристойною зарплатою.

Утриматись на плаву господарству було не просто. Звернемося до статистики. Якщо в 1990 році у господарстві було 64, а в 95-ому вже 74 трактори, то в 98-ому лише 58, а в 2004-ому — 48. Зернозбиральних комбайнів зменшилось вдвічі.

На урожайності також позначалось обмаль високопродуктивних бурякозбиральних комбайнів.

Поменшало і худоби на фермах. Якщо у 1990-ому утримували 5444 голів, то вже у 2000-ому — 4150, а в 2005-ому — 3535 голів.

Підвищувались ціни на с/г техніку, мінеральні добрива, послуги сільгоспхімії, на будівельні матеріали. Хліб доводилось збувати за безцінь. Зате які непомірні ціни встановлювались на енергоресурси.

Щоб не лише вижити, а й упевнено жити в нових умовах, довелося у певній мірі переорієнтувати виробництво. Спершу зменшили, а затим відмовилися від вирощування картоплі.

А тепер глянемо на результати господарської діяльності агрофірми «Лосинівська» у 2002 році.

- Одержано: а) зернових по 41,8 ц/га або на 8,8 ц/га більше минулого року;
- б) цукрових буряків по 405 ц/га і продано 8100 т;
- в) кукурудзи на зерно по 60 ц/га.

Надій молока на корову за десять місяців становив — 2470 кг.

Середньодобовий приріст ВРХ на відгодівлі сягнув 420 г, свиней — 380 г.

Вироблено валової продукції 3510,2 тис. грн.

Реалізовано с/г продукції на 2999 тис. грн.

Рівень рентабельності — 8 відсотків.

10794 тонни — такий урожай зібрали лосинівські хлібороби при середній урожайності 50 ц/га у 2004 р. Як то кажуть, потом і кров'ю взято десятитисячний рубіж.

У чому ж секрет успіху ?

Можливо, це прозвучить банально, але треба зазначити, що єдиновірний курс до вершини успіху господарство обрало ще в далекі радянські часи. Йшов процес цілеспрямованого поступу вперед, не зважаючи на виснажливий шлях випробувань.

Безсумнівно, перемога на жнивях 2004 р. -- це не лише напружена праця, старання, майстерність, а й результат активного запровадження передових технологій у с/г виробництві.

І безперечний феномен І.Ф.Мороза як керівника. Перед нами професіонал старої, як кажуть, закваски. Вже з молодими й енергійними, здатними до комерції і всіляких нинішніх новацій, йому, здавалося б, тягтися важко. Але директора агрофірми з більше як тридцятирічним стажем на ділі довів, що він не лише не розгубився в нинішній непростій ситуації, а володіє нею. Принаймні в межах Лосинівського господарства, яке було і залишається економічно міцним.

Можна годинами розповідати й про лосинівських трударів — передовиків виробництва. Усі 90-ті рр. колгосп «Ленінський шлях» (голова І.Ф.Мороз, секретар парторганізації Л.І.Зибницький, голова парткому М.М.Івашко, секретар комсомольської організації В.І.Лаврінець) за підсумками роботи заноситься на районну Дошку пошани. Слід згадати й передовиків виробництва -- В.П.Івашка, головного інженера господарства, механізаторів В.П.Руденка, Г.М.Горобей, М.І.Савенка, І.О.Сорокаліта. Добрі слова на адресу І.П.Примака, А.І.Івашка, Г.А.Стрільця, М.І.Корноуха. Це завдяки їхнім мозолястим рукам досягались рекордні урожаї цукрового буряка, кукурудзи. Першість тримали й механізатори брати Руденки, М.П.Парасюк, М.В.Андрієць. Своїми потужними К-701 вони зорювали від 150 до 180 га площі. А М.В.Литовченко на своєму Т-150 подолав 150- гектарний рубіж.

Потужні комбайни «Джон Дір» і «Домінатор» водили кращі механізатори М.В.Харченко, С.П.Кривенко, Ф.М.Горобей, В.Ужищенко, М.І.Паламарчук, О.О.Ременюк.

250 га хліба клав у валки навісною жаткою А.О.Біда. Видавав з бункера 1400 тонн збіжжя «Доном» Г.М.Горобей. Сумлінно працювали А.О.Талалаївський та І.О.Сорокаліт.

У 1998 році найбільше намолотили «Кейсом» лосинівці А.І.Боровик та Ю.Г.Парасюк. Через бункер його комбайна пройшло 706 т. зерна.

Переможцем Всеукраїнського огляду-конкурсу «Кращі за професією» серед трудівників села став М.І.Процан — бригадир тракторної бригади, кавалер ордена Трудової Слави III ступеня.

Нагороджений срібною і бронзовою медаллю ВДНГ зоотехнік господарства М.Кожурін.

Високі урожаї забезпечували агрофірмі ланки Тетяни Олійник, Галини Дигал, Галини Шарафундінової, Надії Коркішко, Галини Руденко, Парасковії Ткач та ін.

Лідерами у гомадському тваринництві були доярки П.П.Дигал, М.М.Коркішко, Г.А.Чаленко, Г.Ю.Боровик, Г.О.Парасюк, які в своїх групах надаювали на корову по 3966 — 3717 кг молока.

Вагомі прирости живої ваги худоби забезпечують тваринники Є.В.Савенко, Н.П.Гнипа, О.М.Литовченко.

У 2000-тисячних відзначився Сергій Ситенко, головний агроном господарства. Саме завдяки його вдалим і вчасним застосуванням нових

агротехнічних засобів, мінеральних і органічних добрив були одержані високі врожаї зернових.

Знаком Пошани головного управління сільського господарства нагороджено доярку Ірину Литовченко.

Список цей можна продовжувати й продовжувати. Та, безсумнівно, одне — треба підняти на щит трудящу людину. Навчитися шанувати, поважати її.

Крім агрофірми, на території селищної ради функціонує більше 20 підприємств, установ та організацій. Серед них одним з найдієвішим є ТОВ «Лосинівський маслосирзавод». На ринку виробництва продуктів харчування його відносять до найвпливовіших у регіоні.

У 90-х роках це було невелике підприємство, та ще й дочірне. Завод втратив постачальників сировини, його застаріле обладнання не давало змоги випускати конкурентноспроможну продукцію. Востаннє вдихнув завод десь у середині 90-х, а вже видихнути не дали конкуренти. Затоптали. І держава не кинула рятівну соломинку потопаючому.

Давно б забули споживачі смак твердих лосинівських сирів, якби потужний київський інвестор не підтримав підприємство.

Одержавши кошти на реконструкцію, на закупівлю сировини, новий директор А.К.Скочій повернув на робочі місця місцевих майстрів-сироробів. І вже на 1 квітня 1999 р. завод знову запрацював. Почали з переробки однієї тонни молока.

Нині на маслосирзаводі випускають різноманітну продукцію: тверді сири, масло, молоко, сироватку. Товари по якості ні в чому не поступаються своїм конкурентам з Ічні, Ніжина, Борзни, Бахмача. Застосовуючи прогресивну технологію, працівники маслосирзаводу у 2003 році освоїли випуск нових видів твердих сирів: «Російського» та «Буковинського». Тепер частка твердих сирів складає 90 відсотків від об'єму всієї продукції — до 500 тонн на рік.

Завершено будівництво цеху з виробництва сухої сироватки. Це дало змогу перейти на безвідходне виробництво твердих сирів, а ще додатково створити робочі місця.

Підприємству вдалось вирішити проблему побудови очисних споруд. Колектив ТОВ «Лосинівський маслосирзавод» нараховує більше 100 працівників, з них 12 інженерно-технічних спеціалістів.

Серед передовиків виробництва підприємства Н.М.Гайдей та М.М.Стадниченко, оператори по виробництву масла С.О.Породько та В.Гавриляко. Багато вмінь і знань докладають виробничники В.М.Заболотня, В.К.Савенко, К.В.Парасюк, Г.Ф.Литовченко, Г.Б.Руденко, С.В.Ребендяга, А.В.Хоменко, С.О.Породько.

Більше 35-ти років до складу Ніжинської райспоживспілки входить Лосинівський хлібкомбінат. Це невелике сільське підприємство. З 1995 р. його очолив В.П.Івашко. Завдяки великій наполегливості, відповідальності і відданості справі керівник за короткий час вивів підприємство з кризи і добився стабільної рентабельної роботи, чим здобув авторитет і повагу співробітників та кооператорів району й області. Очолюване ним підприємство займало призові місця по випуску окремих видів продукції у Всеукраїнському конкурсі підприємств споживчої кооперації України.

З 2000 р. хлібкомбінат на самофінансуванні. Він став займатися роздрібною торгівлею продукції власного виробництва, інших товарів широкого вжитку. Створено кілька нових цехів — безалкогольних напоїв, рибкопильний. Вирощують на підприємстві огірки, виготовляють столярні вироби. Працює швейний цех. Утримується постійний ринок збуту. 80 відсотків продукції реалізується через власну торгову мережу.

У 2003 р. через кооперативні магазини, закусочні та розвізну торгівлю хлібкомбінатом реалізовано населенню району різноманітних товарів більш ніж на 10 млн.грн.

Серед передовиків виробництва — продавець Валентина Якименко, борошноносій Ольга Задорожна, тістовод Тетяна Руденко, бухгалтер Ольга Авраменко.

У 2006 р. Лосинівським хлібкомбінатом вироблено товарів народного споживання на 1421,1 тис. грн. Надано на 1290,1 тис. грн. послуг. До бюджету усіх рівнів сплачено 2403,1 тис.грн. податків і зборів.

Керівниками підприємства за останні роки були Григорій Хнипель, Володимир Водважко. Нині директором Лосинівського хлібокомбінату є Андрій Миколайович Калініченко.

Різні періоди у процесі свого розвитку і становлення пережила Лосинівська споживча кооперація -- піднесення і падіння, монопольного володіння сільським ринком, прийшли й часи ринкової конкуренції. Умови у державній і приватній торгівлі стали нерівні. Не випадково ж порушувалось питання перед селищною радою щодо контролю за дотриманням чесної торгівлі і порядку в торгових точках усіх форм власності.

Хочеш вижити — чимось жертвуй. Створювали змішані магазини, переобладнювали магазини госптоварів чи промтоварів у кафе.

Сьогодні в 13 населених пунктах зони обслуговування Лосинівського сільпо налічується 34 торгові точки, з яких 10 спрофільовані на громадське харчування.

За 2003 р. товарообіг склав майже 1,5 млн.грн. Сплачено податків до державної казни 89 тис грн. План товарообороту перевиконано на 7,8 процента.

Нині Лосинівське сільпо стабільно працює і має позитивні результати.

Це стало можливим завдяки творчості, ініціативі й працьовитості сільських кооператорів, голови правління Віталія Михайловича Ужищенка.

У кінці 90-х ВАТ «Лосинівський агротехсервіс» одержав статус акціонерного товариства. Почалася детальна підготовка об'єкта до продажу та пошук вигідних інвесторів.

У 2000 р. створено відкрите акціонерне товариство «Ніжин агрохім» (керівник А.В.Парубець).

На території Лосинівки розміщена районна лікарня. На початку 2000-х медичний заклад вирішує ряд проблем — укомплектування медзакладу спеціалістами. Виділення більших коштів на медикаменти. Ремонт дитячого та поліклінічного відділення, стоматологічного кабінету. На ефективності роботи позначались також перебої з бензином для швидкої допомоги.

З 1996р. лікарню очолює І.І.Бондар, нині депутат районої ради. Його організаційні здібності, підприємливість дозволяють вести сьогодні

реконструкцію лікарні, мати пристойний машинний парк, тримати підсобне господарство. На даний момент лікарня має 55 лікарняних ліжок. У ній працюють 14 лікарів, 58 медсестер і господарського персоналу.

У селищі розвивається освіта і культура. У 2001-2002 навчальному році в Лосинівській школі навчалося 603 учні. Працювало 50 вчителів, з яких 43 мали вищу освіту.

Про методичний рівень навчально-виховного процесу свідчить такий факт — вищу категорію мали 13 вчителів. Звання «Учитель-методист» присвоєно В.М.Постол, М.М.Шматку. Звання «Старший вчитель» удостоєні вчителі Н.О.Лавренко, Т.Ф.Гудименко, Т.В.Гриценко. Ряд педагогів нагороджені значком «Відмінник освіти України».

За період з 1990 по 2000 рр. школу закінчили з «Золотою медаллю» 34 учні, а із «Срібною» -- 22 учні. Похвальними листами нагороджено 58 дев'ятикласників. 90 % випускників нагороджених медалями, успішно вступали до вищих навчальних закладів та навчалися в них.

Школу газифіковано. Працює комп'ютерний клас. Вона одержала статус -- «Школа сприяння здоров'я дітей».

У 1990 р. побудовано відкритий спортивний комплекс з гумовим покриттям. Це був один з найкращих спортивних комплексів в Україні.

Лосинівська школа була і залишається головним організатором всіх спортивних змагань у селищі. Тому що працювали й працюють тут ентузіасти, високодосвідчені учителі-майстри вищого класу М.М.Шматок, В.Ф.Могильний, П.О.Савенко.

Педагоги школи постійні учасники різноманітних обласних та районних конкурсів. Особливим на здобутки видався 2004 р. Так, лауреатом обласного конкурсу «Вчитель року — 2004» в номінації «початкова освіта» стала Л.М.Примак. Переможцем районного конкурсу «Класний керівник року — 2004» визнано О.М.Дубину. Даний педагог зуміла довести, що є лідером класу, представником класних керівників нового покоління. Переможцем районного конкурсу «Учитель року — 2004» серед вчителів району названо вчительку історії Н.Д.Авраменко. Секрет успіху вищеназваних вчителів у чесній і добросовісній праці. Вони вкладають душу і серце в роботу, віддають їй свій час, помисли, надії, постійно в творчому пошуку.

У 2007 р. відбулася атестація навчального закладу. Педколектив звітував про свою роботу районній експертній комісії. Роботу школи оцінено на достатньому рівні.

Визнання Лосинівській школі принесли її випускники, а саме, І.Я.Кошарний — доктор історичних наук, М.Я.Кошарний — кандидат історичних наук, В.І.Свинарьов — генерал-майор міліції, ректор Чернігівського юридичного училища, Алла Кудлай — народна артистка України, П.І.Гавриш — Герой Радянського Союзу, В.М.Яринич — письменник, кінодокументаліст, М.І.Руденко — письменник, лікар, В.П.Любушкін — генерал, Є.С.Товстуха — художник, член Спілки письменників України, лікар-фітотерапевт, В.О.Вощевський — підприємець, Г.О.Литовченко — легкоатлет, триразовий чемпіон СРСР з багатоборства ГПО, А.П.Зубок — заслужений діяч культури УРСР, В.М.Петрик — доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін

Ченігівського педуніверситету, кандидат технічних наук, академік Нью-Йорської академії наук, Віталій Пузін — воїн - герой афганської війни, Віктор Кубрак — воїн-пожежник, що загинув, виконуючи військовий обов'язок та ін.

У 1989 р. колектив Лосинівської середньої школи очолив М.М.Завгородній. Простота, чесність, порядність, доброзичливість — ось ті риси характеру керівника, які дозволяють йому розв'язувати нагальні проблеми освітнього осередку.

На території селища працює також Лосинівська ЗОШ I ст. Її директор К.М. Постол. Колектив, яким вона керує, невеликий, -- всього 5 вчителів, 2 вихователі і 2 техпрацівники. Більше 50 дітей, які навчаються в школі оточені любов'ю, увагою і розумінням педагогів. Заклад пройшов атестацію. Оцінка роботи — найкраща.

Більше 30 років поспіль веде школярів-старшокласників у чарівний світ праці і творчості Лосинівський МНВК. Навчально-виробничий комбінат має 1-й рівень акредитації. Пропонує школярам п'ять спеціальностей професійного навчання, які опановують 354 учні 10-11 класів із восьми загальноосвітніх шкіл. Заклад має добру матеріально-технічну базу -- обладнані кабінети, навчальні цехи та майстерні для кожного профілю, комп'ютерний клас.

З 1986 р. директором комбінату працює П.К.Костюченко, чуйний, порядний і дисциплінований педагог. Добрий господарник. Це його заслуга, що навчальний заклад став справжнім центром трудової підготовки школярів в районі і сприяє соціальному захисту молоді.

До мережі позашкільних навчальних закладів належить Ніжинський районний центр дитячої творчості та юнацтва, що функціонує в селищі Лосинівка. Сюди йдуть школярі розвивати творчі здібності, підвищувати художній та технічний інтелект.

Кожен рік Центр пропонує школярам близько 20 гуртків різних напрямків — технічного, екологічного, туристсько-краєзнавчого, спортивного, художньоестетичного, декоративно-ужиткового, гуманітарного. Формує 30-35 груп із загальною кількістю більше 600 дітей.

При закладі діє літературна студія, Євроклуб, активно поставлена пошуково-краєзнавча робота. Організовано «Українську світлицю». Центр також активний учасник різноманітних обласних та районних методичних міроприємств.

У 2006 р. позашкільний заклад пройшов державну атестацію на достатньому рівні.

З 2003 р. навчальний осередок очолює М.М.Борщ, активний організатор різноманітних цікавих починань даного закладу.

Сьогодні не кожне село може похвалитися, що у ньому є дошкільний дитячий заклад. Лосинівський дитсадок — один з найкращих у районі. Сюди поспішають 60 маленьких жителів. Досить пройтися світлими коридорами закладу, заглянути в затишний зал, кабінети, поспілкуватися з малятами, щоб відчувати, що тут працюють творчі люди, для яких любов до дітей є сенсом життя. Справжніми майстрами своєї справи є вихователі Н.П.Плакса, О.Ф.Корноух, Л.Г.Андрієць та ін. На базі дитсадка проводяться районні семінари-практикуми та методичні об'єднання працівників дошкільного виховання.

Завідує Лосинівським дитсадком «Сонечко» Н.І.Ткач.

Любов до народної пісні, танцю продовжує об'єднувати учасників художньої самодіяльності Лосинівського Будинку культури.

У 1997 р. лауреатом міжнародного фестивалю сімейної творчості «Родовід» став родинний колектив Савенків. У 1999 р. в селі Сокиринці на Всеукраїнському огляді народної творчості Ніжинський район представляли Лосинівський оркестр народних інструментів під керівництвом М.С.Гудименка та родинний танцювальний ансамбль Савенків.

У 80-ті рр. на професійну сцену вийшли сестри Світлана і Валентина Потильчак. У 2004 р. цей родинний дует увійшов до програми обласного конкурсу «Від роду до народу».

З 2002 р. працює Лосинівська філія районної дитячої школи мистецтв. Учні викладача В.В.Дерев'янка стали переможцями обласного конкурсу «Струни серця».

Добре працює Лосинівська бібліотека для дорослих. Вона належить до районної бібліотечної системи. Її фонд складає 23 тис. книг і налічує понад 2 тис. шанувальників книги.

Уведені платні послуги. Кошти, зароблені таким чином, використовуються для комплектування фондів відповідно до запитів читачів та на господарські потреби. Очолює бібліотеку Л.І.Окостень. За сумлінну працю вона нагороджена грамотою Міністерства культури України.

Зроблено багато, ще більше треба зробити

До складу Лосинівської селищної ради входить Лосинівка з населенням 4 270 чоловік та Погребець (249 чоловік).

Вона має розгалужену соціальну сферу — дитячий садок, Будинок культури, Центр дитячої творчості, ФАП у селі Погребець.

Пріоритетними напрямками роботи селищної ради та депутатського корпусу є формування і наповнення місцевого бюджету, благоустрій селища.

Бюджетні кошти використовуються для упорядкування кладовищ, будівництва та ремонт огорож, розчистку парканів і скверів, облаштування стадіону, ремонт доріг та прокладення водогону, облаштування сміттєзвалища.

На сьогодні у Лосинівці працюють 24 установи та організації, які забезпечують роботою 1300 лосинівців і працює 30 приватних підприємств.

Що зроблено у селищі на даний час ?

Газифіковано Будинок культури, ФАП у Погребці, Центр дитячої творчості.

Завершено будівництво водопровідно-каналізаційної мережі.

Відроджено Погребецький клуб, проведено внутрішній ремонт Лосинівського будинку культури, створено кімнату-музей культури селища.

Облаштоване сміттєзвалище твердих побутових відходів.

Укомплектовано належним чином пожежна частина.

Окультурюється місцевий парк, котрий носить назву «Воїнів-інтернаціоналістів». Паркові алеї обсажені молодими деревцями.

У 2005 р. Лосинівці випала честь приймати ІV фольклорний фестиваль «Спаський форум», присвячений 14-ій річниці Незалежності України.

У 2007 р. встановлено і освячено хрест жертвам Голодомору 1932-1933 рр. Змістовно відбуваються в селищі спортивні і культурні заходи. Започатковано футбольний турнір на Кубок агрофірми «Лосинівська». Активно святкується День Молоді.

Лауреатами конкурсу «Жінка року» були Н.А.Андрієць, В.Г.Потильчак, Т.Ф.Андрієць, Т.В.Гриценко, О.Ф.Корноух та ін.

Приблизно третина жителів Лосинівки — пенсіонери. Їх — 1572. Серед них чимало одиноких, інвалідів та таких, що потребують сторонньої допомоги — всього 120 громадян. Їх обслуговують вісім сестер милосердя, які до виконання обов'язків ставляться сумлінно. Фотографія однієї з сестер милосердя, а саме Лідії Сонець, розміщене на районній дошці Пошани.

У Лосинівці більше 300 безробітних. Тому проблема створення робочих місць актуальна.

У селищі також виникла складна демографічна ситуація. В 2007 р. народилось 41 дитя, померло — 101 чоловік, зареєстрували шлюб 23 пари.

З 1994 р. селищним головою Лосинівки працював М.М. Ткаченко. За підсумками конкурсу на краще ведення діловодства та зберігання документів Лосинівська селищна рада у 2005 р. посіла перше місце, за що одержала премію та почесну грамоту районної ради. Селищний голова завжди опирався на людей і тому йому вдалося організувати навколо себе чудовий трудовий колектив.

З 2006 р. новообраним лосинівським селищним головою стає А.О.Стрілець. До цього він працював головним лікарем ветеринарної медицини агрофірми «Лосинівська», завідувачим Лосинівською дільничною лікарнею ветеринарної медицини. Люди кажуть, що селище одержало діяльного перспективного голову, але втратило високопрофесійного ветеринарного лікаря. Анатолій Олексійович головним своїм завданням вважає допомогти громаді вирішити багато питань, а саме: справедливо і відкрито використати бюджетні кошти на розвиток селища, реалізувати програми соціального захисту селян, охорони довкілля, підтримати людей похилого віку, інвалідів та самотніх мешканців; сприяти розширенню мережі водопостачання у селищі та підключення нових абонентів до центрального водопроводу.

Найголовніше він надіється на державні програми, спрямовані на розвиток села, і кошти, які за ними стоять.

До питання вивчення історії селища

Треба бути цілком байдужим і чужим на своїй землі, щоб, почувши одне — магічне і мелодійне звучання глибокої назви — Лосинівка, не зацікавитись: яким же змістом воно наповнено і яке життя вирувало колись у ньому, перетікаючи, як плинкі води вічного часу.

Зверну увагу на спроби лосинівців заглянути у глибіню століть рідного селища.

Візьмемо хоча б автора легенди про козака Лося. Хто він ? Де шукати його родовідне коріння ? Про це нам не відомо. Одне тільки зрозуміло — перед нами справжній патріот рідної землі, який закликає лосинівців спільними зусиллями, дружною родиною звершувати благородні справи в ім'я отчої землі, бути гідними захисниками її життєвих прагнень.

Прекрасним дослідником селища вважаю письменника Михайла Руденка. Його ранні оповідання, написані на тему повоєнного життя Лосинівки, підносять вічні людські цінності, головна з яких — любов до рідного краю.

Неоціненне багатство рідної землі поніс у світи поет і кіномитець Володимир Яринич. Славний лосинівець представляв рідне селище на міжнародному кінофестивалі.

Пізнанню духовного світу односельців присвятив своє життя аматор сцени, народний композитор М.С.Гудименко.

Про героїчну діяльність Лосинівського підпілля повідав читачеві чернігівський письменник Віталій Левус.

Багату інформацію про трудові будні агрофірми «Лосинівська» та його незмінного керівника І.Ф.Мороза дають книги чернігівського письменника і кореспондента Миколи Будлянського.

Активно працював у дослідженні історії рідного краю В.Г.Ілляшенко, колишній директор Лосинівської школи, нині покійний.

У 70-80-х рр. минулого століття великого значення надавали патріотичному вихованню. Створювались експедиційні загони, велась пошукова робота, проводились зустрічі з ветеранами війни і праці. Пошуково-краєзнавчу роботу тоді вели вчителі Лосинівської школи — З.Й. Пономаренко та І.Ф. Мозговий.

Експедиційний загін «В боях відстояли Вітчизну свою» при Лосинівському Будинку піонерів зібрав багато матеріалів для кімнати бойової слави, займався розшуком місць загибелі односельців-фронтників. Керувала загоном невтомна вчителька-краєзнавець Н.С.Рухайло.

Широко висвітлювала новини і все, що турбувало односельців М.С.Приходько — активістка громадського життя селища.

Додам й таке — красою Лосинівки, її душевними і щирими людьми милувався в поетичних творах славнозвісний поет Станіслав Реп'ях, лірик Федір Кошма.

Підсумовуючи сказане, зазначу щиро — краєзнавчий нарис про Лосинівку — це наша спільна колективна праця. В ній частка душі кожного вищезгаданого краєзнавця.

Хай наш спільний проект навіртає дітей, молодь, старше покоління односельців до духовних джерел, пробуджує у їх душах потяг до рідної історії і культури, національного самоусвідомлення, надихає на патріотизм.

Для цього варто жити, працювати і творити.